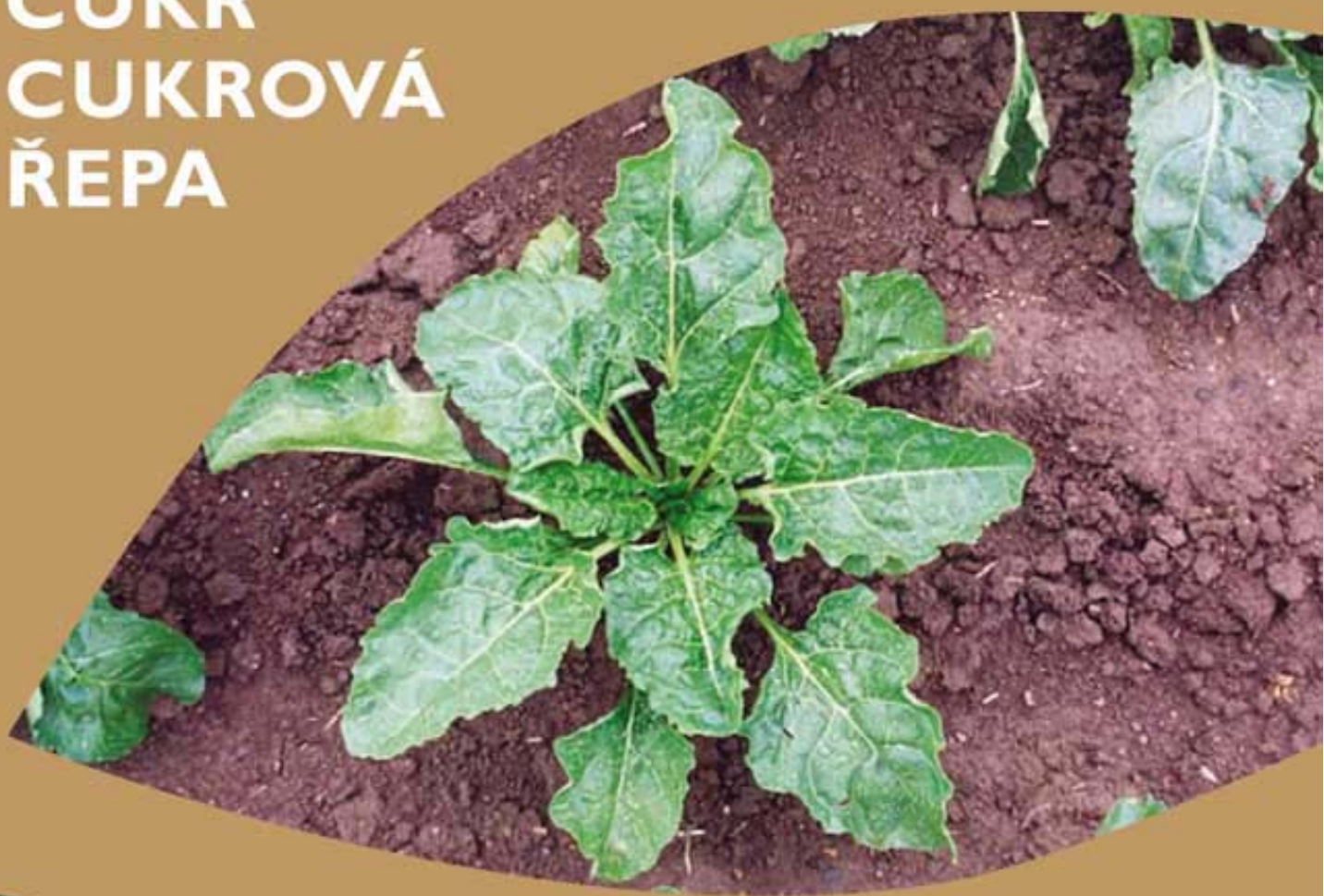

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA **CUKR** **CUKROVÁ** **ŘEPA**

ČERVEN
2008

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK:

AKT	Vybrané rozvojové země z oblastí Afriky, Karibiku a Tichomoří
CN	Kombinovaná nomenklatura (celní termín)
CPV	Cena průmyslových výrobců
CZV	Cena zemědělských výrobců
EK	Evropská komise
EUR	Euro, společná měnová jednotka EU
FOB	Dodací podmínka (volně na palubě lodi) v rámci INCOTERMS
ISA	Mezinárodní organizace (standardizace, a certifikace atd.)
lb	Libra (hmotnostní jednotka) – 0,453 kg
MEŘO	Metylester řepkového oleje (součást palivového lihu)
NČS	Nové členské státy EU (od 1. 5. 2004)
NV	Nařízení vlády
Sb.	Sbírka zákonů
SOTC	Společná organizace trhů s cukrem
SVZ	Situační a výhledová zpráva
SZP	Společná zemědělská politika
t/d ř.	Tuny řepy za den (jmenovitý výkon cukrovaru – zpracování řepy)
USC	Měnová jednotka – americký cent (setina dolaru)
VKZ	„Vše kromě zbraní“ (podpora obchodu pro 49 nejméně rozvinutých zemí světa)
WTO	World Trade Organization (Světová obchodní organizace)

Odbor rostlinných komodit MZe

Odpovědný redaktor:

Ing. Ivan Svoboda MZe

Ředitelka odboru rostlinných komodit:

Ing. Eva Divišová MZe

Zdroje informací, zpracovatelé podkladů:

Český statistický úřad – ČSÚ

Českomoravský cukrovarnický spolek – ČMCS

F.O.Licht – International Sugar and Sweetener Report

Ministerstvo financí České republiky – MF

Ministerstvo zemědělství – MZe

Ministerstvo průmyslu a obchodu – MPO

Státní zemědělský intervenční fond – SZIF

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský – ÚKZÚZ

Výzkumný ústav cukrovarnický Praha – VUC Praha a.s.

Vydalo Ministerstvo zemědělství, Těšnov 17, 117 05 Praha 1

internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7084-697-1, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk a distribuce TYPO – J. Jehlička, Třebichovice 9, 273 06 p. Libušín, e-mail: typo.jj@volny.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
CUKR
CUKROVÁ ŘEPA

ČERVEN 2008

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Zásahy státu a EU	5
I Opatření na trhu ČR	5
Rozdělení produkčních kvót cukru v roce 2006/07 a 2007/08	5
Průběh restrukturalizace cukrovarnického průmyslu v ČR v roce 2007/2008	6
Intervenční prodej cukru v ČR	7
Nařízení vlády č. 80/2007 Sb.	8
Zákon upravující použití nepotravinářského lihu v pohonných hmotách	8
II. Opatření na trhu EU	8
Společná organizace trhů s cukrem v EU do 30. 6. 2006	8
Reforma společné organizace trhů s cukrem po 1. 7. 2006	9
Celní opatření EU vůči třetím zemím	10
Světový obchod s cukrem	12
Evropa	16
Evropská unie	18
Vývoj cen cukru na světových trzích	22
Pěstování řepy v ČR a řepná kampaň v roce 2007/2008	23
Pěstování cukrové řepy v roce 2008	23
Vývoj cen u zemědělských výrobců cukrové řepy	24
Průběh cukrovarnické kampaně v ČR v roce 2007/2008	25
Vývoj cen průmyslových výrobců a spotřebitelských cen cukru v ČR	27
Prodej cukru z cukrovarů v ČR v letech 2006/07 až 2007/08 a bilance cukru	28
Zahraniční obchod	31
Teritoriální rozdělení zahraničního obchodu s cukrem v ČR	32
Zahraniční obchod výrobků s obsahem cukru	33
Tabulková příloha	36

Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém Intrastat a statistikou obchodu s třetími zeměmi systém Extrastat. Povinnost vykazovat statistické údaje má každý podnikatel, který je plátcem DPH u zboží, jehož hodnota přesáhne v období 12 měsíců (kalendářní rok) při odeslání do jiné země EU 4 milióny Kč nebo při příjmu zboží z jiné členské země za 2 milióny Kč a více. Obchody menšího rozsahu jsou ale do statistiky zahrnuty pomocí matematicko-statistických dopočetů.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny podnikatelské subjekty k dispozici na územních pracovištích Zemědělských agentur MZe, na okresních pracovištích Agrární komory a v budově Ministerstva zemědělství. Situační a výhledové zprávy jsou také k dispozici na síti Internet, na adrese: <http://www.mze.cz>.

ÚVOD

Předkládaná Situační a výhledová zpráva (dále jen SVZ) navazuje na předchozí údaje, které byly zveřejněny v SVZ vydané v prosinci 2007. Cílem předkládané SVZ je informace o nejdůležitějších změnách a základních údajích a o pravidlech v rámci společné organizace trhů s cukrem v EU, legislativě a opatřeních státu na trhu s cukrem v ČR a dále v rámci oblastí českého zahraničního i světového obchodu s cukrem a pěstování a zpracování cukrové řepy v ČR i v EU.

Použité údaje jsou zpracovány podle informací dostupných k měsíci červnu roku 2008, není-li uvedeno jinak.

Termín **marketingový rok**, který byl ve zprávě používán před rokem 2001, začínal pro komoditu cukrová řepa – cukr 1. října příslušného kalendářního roku a končil 30. září následujícího kalendářního roku.

Termín **kvótový rok**, který byl zaveden v NV č. 114/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, začínal 1. září příslušného kalendářního roku a končil 31. srpna následujícího kalendářního roku. Do roku 2003/04 je použit v tabulce „Bilance cukru“.

Termín **hospodářský rok** začínal v EU od 1. července příslušného roku a končil 30. června následujícího roku. V ČR byl použit od hospodářského roku 2004/05 do roku 2005/06.

V roce 2006/07 hospodářský rok trval v EU v důsledku přechodného období výjimečně 15 měsíců (od 1. 7. 2006 do 30. 9. 2007).

Od počátku roku 2007/2008 bude hospodářský rok opět trvat 12 měsíců, a to vždy od 1. října daného roku do 30. září příštího roku.

V zahraničním obchodu jsou v této publikaci za dovoz a vývoz považovány i dodávky zboží v rámci intrakomunitárního obchodu ČR se zeměmi EU.

Metodika vykazování statistických dat se mezi ČSÚ a SZIF liší. Proto mohou být některá zveřejněná data odlišná.

SOUHRN

V roce **2007/2008** byla sklizena cukrová řepa z celkové plochy **54 026 ha**. Z této plochy bylo sklizeno **44 137 ha** řepy na výrobu cukru při výnosu kořene **54,71 t/ha** (meziroční pokles o 11 664 ha). Celkem 9 889 ha cukrové řepy bylo sklizeno k jiným účelům: 9 723 ha na výrobu kvasného lihu a 166 ha na průmyslový cukr. V roce **2008/2009** se očekává další snížení osevní plochy cukrové řepy na výrobu cukru zhruba na **40 tis. ha**.

Na výrobu cukru bylo v roce 2007/08 zpracováno celkem **2,415 mil. t řepy** při průměrné cukernatosti 16,47 %. V roce 2007/2008 bylo vyrobeno celkem **353 901 t** bílého cukru z řepy (meziroční pokles o 115 687 t = 24,8 %) při výtěžnosti 14,66 %. V kampani bylo dále vyrobeno **97 780 t melasy**, což je nejméně v historii samostatné ČR.

Cena řepy u zemědělských výrobců dosáhla v roce 2007 průměrné hodnoty **860 Kč/t**, což představuje meziročně významný pokles o 200 Kč/t. Pokles CZV je nejvíce ovlivněn snižováním minimální ceny řepy v EU v každém hospodářském roce. Pěstitelům byla jako kompenzace v roce 2006/07 přiznána oddělená platba za cukr. Ceny průmyslových výrobců cukru dosáhly v roce 2007 průměru **19,00 Kč/kg**, o 0,24 Kč/kg méně než průměr roku 2006. V prvních měsících roku 2008 dochází k dalšímu postupnému snižování cen až k úrovni 16,50 Kč/kg v dubnu 2008. Spotřebitelské ceny krystalového cukru dosáhly v roce 2007 průměru **21,90 Kč/kg**. Pokles spotřebitelských cen je nižší než u CPV cukru.

Podle druhého odhadu F.O.Licht z 25. ledna 2008 se v hospodářském roce **2007/2008** zvýší produkce cukru ve světě meziročně o cca 2,2 mil. t, na **169,1 mil. t**. Nejvyšší nárůst produkce cca o 2,2 mil. t je odhadován v regionu Asie, zejména v Indii. V EU 27 se produkce cukru podle odhadu jen velmi mírně zvýší. V příštím roce nastane v EU výraznější pokles produkce cukru v závislosti na průběhu reformy cukru, zejména vlivem restrukturalizace cukrovarnického průmyslu. V posledních dvou letech velmi významně vzrostly světové zásoby cukru, které se odhadují na konci roku 2007/2008 v rekordní výši **86,2 mil. t**.

Od počátku hospodářského roku 2006/2007 nabyla v EU účinnosti reforma SOTC v EU podle nařízení Rady č. 318/2006. Hlavním cílem reformy je postupné dosažení rovnovážného stavu na trhu s cukrem v EU. Prostředkem k tomuto cíli jsou m.j. snižování celkové produkce cukru a referenčních cen cukru a řepy v EU. Reformy trhů s cukrem se dále dotýká i nařízení Rady č. 319/2006 a 320/2006. V těchto dvou nařízeních jsou především řešeny oblasti restrukturalizace cukrovarnického průmyslu a kompenzační platby pro pěstitele cukrové řepy a třtiny. Dnem 22. října 2007 bylo schváleno **nařízení Rady č. 1234/2007**, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty. V rámci tohoto nařízení je řešena i reforma v rámci SOTC. Účinnost tohoto nařízení bude v sektoru cukru až od 1. 10. 2008. Dne 14. 4. 2008 bylo dále schváleno nařízení Rady č. 361/2008, kterým se mění nařízení Rady č. 1234/2007.

V návaznosti na nařízení Rady (ES) č. 318/2006 vstoupila v roce 2007/2008 do restrukturalizačního procesu společnost EASTERN SUGAR ČESKÁ REPUBLIKA, a.s. s celou svojí produkční kvótou v množství 102 472,8 t. Po připočtení **dodatečné kvóty** v celkové výši **20 070 t** poklesla celková kvóta ČR pro rok **2007/08** na **372 459,2 t cukru**. V roce 2007/08 bude v ČR staženo z trhu 27 152 t cukru (7,29 % z kvóty). Nejedná se o snížení kvóty, ale tento cukr nesmí být vyvezen na trh EU.

V hospodářském roce **2006/07** bylo do ČR za 15 měsíců **dovezeno** celkem **91 575 t** cukru v celkové finanční hodnotě **1 625,9 mil. Kč** a **vyvezeno** **166 034 t** v celkové hodnotě **2 736,2 mil. Kč**. Dovoz i vývoz cukru byl realizován převážně v rámci komunitárního obchodu zemí EU. V hospodářském roce **2007/08** bylo za období 6 měsíců dovezeno celkem **41 160 t** cukru a vyvezeno **63 288 t** cukru. Bilance zahraničního obchodu s cukrem vykázala v roce 2006/07 hodnoty aktivního salda v množství **74 459 t** a ve finančním vyjádření **1 110,3 mil. Kč**. Aktivní saldo zahraničního obchodu s cukrem se meziročně výrazně snížilo o **3 090,8 mil. Kč**.

ZÁSAHY STÁTU

I. Opatření na trhu ČR

Rozdělení individuálních produkčních kvót v letech 2006/07 a 2007/08

Rozdělení produkčních kvót v roce 2006/2007

Cukrovarnické podniky, které chtěly získat kvótu cukru v roce **2006/07** v rámci reformy, si musely podat žádost o schválení registrace u příslušné intervenční agentury. Cukrovarnické podniky v ČR splnily stanovené podmínky, a proto se všechny staly držiteli kvóty cukru pro rok 2006/07. SZIF rozdělil v červenci 2006 individuální produkční kvóty cukru v celkovém množství **454 862 t** (množství je shodné s národní kvótou v roce 2004/05). Cukrovarnické podniky si mohly dále požádat u SZIF o tzv. dodatečnou kvótu, která byla pro ČR stanovena EK na **20 070 t**. O dodatečnou kvótu si požádaly s výjimkou EASTERN SUGAR ČESKÁ REPUBLIKA, a.s. všechny podniky. V roce 2006/2007 tak bylo v ČR podnikům přiděleno celkem **14 437,34 t** dodatečné kvóty cukru. Podle článku 19 nařízení Rady č. 318/2006 bylo rozhodnuto o stažení cukru z trhu EU pro rok 2006/07. V ČR bylo staženo z trhu v roce 2006/07 celkem **43 531,00 t** cukru. Celkové množství staženého cukru bylo poměrným způsobem (podle výše přidělené kvóty) rozděleno mezi jednotlivé výrobní podniky. V roce 2006/2007 činila kvóta cukru v ČR včetně dodatečných kvót **469 299,34 t**. Po stažení cukru v celkovém množství **43 530,29 t** mohlo být však na trh EU v roce 2006/07 uvedeno celkem **425 769,05 t** cukru.

Rozdělení produkčních kvót cukru v roce 2007/2008

V roce **2007/2008** v návaznosti na nařízení Rady č. 320/2006 odevzdala společnost EASTERN SUGAR ČESKÁ REPUBLIKA, a.s. dobrovolně celou kvótu cukru EK a požádala SZIF o restrukturalizační podporu. V důsledku tohoto rozhodnutí se snížila v ČR od roku 2007/08 celková kvóta o 102 472,8 t. V roce 2007/08 tedy již nebyla zahájena výroba cukru v cukrovarech Hrochův Týnec, Němčice a Kojetín.

Rozdělení produkčních kvót cukru v ČR v t pro rok 2006/07

Cukrovarnický podnik	Základní kvóta	Dodatečná kvóta	Stažené množství	Celkem trh EU
Cukrovary a lihovary TTD, a.s.	199 895,603			
	Bobrovice 144 598,306	8 820,048	19 130,009	189 585,642
	České Meziříčí 55 297,297			
EASTERN SUGAR ČESKÁ REPUBLIKA, a.s.	102 472,793			
	Hrochův Týnec 43 724,685	0	9 806,646	92 666,147
	Němčice 25 958,557			
	Kojetín 32 789,551			
Moravskoslezské cukrovary, a.s.	86 343,998			
	Hrušovany 46 769,666	3 809,780	8 263,121	81 890,657
	Opava 39 574,332			
Hanácká potravinářská společnost s. r. o.	25 184,488	0	2 410,156	22 774,332
Litovelská cukrovarna, a.s.	20 762,429	916,106	1 986,964	19 691,571
Cukrovar Vrbátky a.s.	20 202,689	891,409	1 933,397	19 160,701
Celkem rok 2006/2007	454 862,000	14 437,343*	43 530,293	425 769,050
Národní kvóta v r. 2004/05	454 862,000			
Možnost získání celkem		20 070,0		

Pramen: SZIF.

* Zbytek dodatečné kvóty 5 632,657 t může být rozdělen mezi podniky v roce 2007/08.

Rozdělení produkčních kvót cukru v ČR v t pro rok 2007/08

	Kvóta celkem	Z toho: dodatečná kvóta	Stažené množství	Celkem trh EU
Cukrovary a lihovary TTD, a.s.	208 715,561	8 820,048	15 215,371	193 500,190
Moravskoslezské cukrovary, a.s.	93 973,208			
Hrušovany	46 769,666	7 629,210	6 680,647	87 292,561
Opava	39 574,332			
Hanácká potravinářská společnost s. r. o.	25 184,488	0,000	1 835,949	23 348,539
Litovelská cukrovarna, a.s.	22 596,848	1 834,419	1 647,310	20 949,538
Cukrovar Vrbátky a.s.	21 989,012	1 786,323	1 602,999	20 386,013
Celkem rok 2007/2008	372 459,207	20 070,000	27 152,276	345 306,931
Národní kvóta v r. 2004/05	454 862,000			
% z národní kvóty r 2004/05	81,9			

Pramen: SZIF

Společnosti EASTERN SUGAR ČESKÁ REPUBLIKA, a.s. byla přiznána restrukturalizační podpora ve výši 730 EUR/t odevzdané kvóty.

SZIF přidělil v roce 2007/2008 po splnění podmínek ze strany podniků (zaplacení za dodatečnou kvótu) i zbytek z dodatečné kvóty ČR v celkovém množství 5 632,657 t mezi 3 cukrovarnické podniky. Moravskoslezským cukrovarům, a.s. bylo přiděleno 3 819,430 t dodatečné kvóty, Litovelská cukrovarna dostala přidělenou dodatečnou kvótu 918,313 t a Cukrovar Vrbátky a.s. 894,914 t. O dodatečnou kvótu si tedy v současnosti v ČR nepožádala pouze Hanácká potravinářská společnost s.r.o. ČR tak v roce 2007/08 již využila celou přidělenou dodatečnou kvótu **20 070 t**. Za přidělení všech dodatečných kvót zaplatily cukrovarnické společnosti v ČR celkem **14 651 100 EUR**, tedy stanovených 730 EUR/t. Po připočtení dodatečných kvót a odečtení odevzdané kvóty poklesla národní kvóta cukru v ČR na **372 459,207 t**. To představuje podíl 81,9 % z původní národní kvóty ČR, která byla stanovena v celkové výši 454 862 t.

Podle nařízení EK č. 290/2007 byly stanoveny pro jednotlivé členské státy pro hospodářský rok 2007/2008 procentní podíly z cukerních kvót za účelem stažení cukru z trhu EU. Členským státům (včetně ČR), které odevzdaly již část své kvóty byly stanoveny nižší procentní podíly než státům, které žádnou kvótu neodevzdaly. Pro ČR byl stanoven podíl 7,29 %, což činí celkem **27 152,276 t** cukru. Na trh EU smí ČR v roce 2007/08 uvést celkem **345 306,931 t** cukru.

Průběh restrukturalizace cukrovarnického průmyslu pro rok 2007/2008 v ČR

Nařízením Rady č. 320/2006, v platném znění a nařízením EK č. 968/2006, v platném znění, byla zavedena restrukturalizační podpora cukrovarnickým podnikům, které se rozhodnou vzdát své produkce cukru v rámci kvóty, přičemž část podpory je vyhrazena i pro pěstitele cukrové řepy a smluvní poskytovatele strojů.

Dne 29. 11. 2006 obdržel Fond od společnosti EASTERN SUGAR ČESKÁ REPUBLIKA, a.s. (dále jen ES ČR, a.s.) žádost o poskytnutí restrukturalizační podpory z důvodu ukončení výroby cukru ve výrobních závodech a vzdání se celé své kvóty v množství 102 472,793 tun cukru. Na základě způsobilé žádosti byla Fondem přiznána **restrukturalizační podpora** ve výši **74 805 139 EUR**.

Z celkové výše restrukturalizační podpory bude část podpory v podílu **70,7 %** poskytnuta společnosti ES ČR, a.s., a část v podílu **27,5 %** smluvním pěstitelům cukrové řepy a **1,8 %** smluvním poskytovatelům strojů. Restrukturalizační podpora bude vyplacena ve dvou splátkách, první splátka ve výši **40 %** z celkové restrukturalizační podpory bude vyplacena v červnu roku 2008 a druhá splátka ve výši **60 %** bude vyplacena v únoru 2009.

Dodatečná platba restrukturalizační podpory

Dodatečná platba restrukturalizační podpory představuje částky vyplacené náhradou za rozdíl mezi podporou poskytnutou podnikům a pěstitelům v hospodářských letech 2006/2007 a 2007/2008 a podporou, která by byla poskytnuta za podmínek platných pro rok 2008/2009. Dodatečná platba restrukturalizační podpory bude provedena jednorázově v červnu roku 2008 a je v případě ČR určena pouze cukrovarnickému podniku ES ČR, a.s., a jejím smluvním pěstitelům cukrové řepy. Podle rozhodnutí EK z 11. června 2008 byla stanovena pro ČR celková částka zpětné restrukturalizační podpory na **13 570 645,07 EUR**. Z této částky vypočítal SZIF sazbu pro smluvní pěstitelé na 86,11 EUR/t cukru a pro jednotlivé podniky v rámci ES ČR a.s. na 46,39 EUR/t.

Diversifikační podpora

Dne 16. 4. 2008 schválila vláda **NV č. 149/2008 Sb.**, o stanovení některých podmínek poskytování diversifikační podpory pěstitelům cukrové řepy. Celková částka diversifikační podpory byla pro hospodářský rok 2007/2008 stanovena pro ČR rozhodnutím EK z 11.6.2008 a činí **11 220 770,83 EUR**.

Sazba diversifikační podpory na 1 tunu cukrové řepy odpovídá podílu částky diversifikační podpory stanovené pro ČR 11 220 770,83 EUR a celkového množství cukrové řepy v tunách podléhajícího kvótám a sjednaného ve všech smlouvách o dodávkách cukrové řepy podle § 2 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 149/2008 Sb., přepočteného na cukernatost 16 %, na hospodářský rok 2006/2007 mezi pěstiteli cukrové řepy a společností ES ČR, a.s., tedy množství 650 622 t cukrové řepy. **Sazba** diversifikační podpory na 1 tunu cukrové řepy, která se vztahuje na oprávněné žadatele je pro hospodářský rok 2007/2008 tedy stanovena na **17,246 EUR/t cukrové řepy**.

Diversifikační podpora má především pěstitelům usnadnit jejich přechod k pěstování jiných plodin. Za tím účelem bude dotčeným pěstitelům poskytnuta podpora určená ke spolufinancování nákupu moderních a ekologicky šetrných zemědělských strojů, které jim pomohou při přechodu k jinému druhu zemědělské činnosti. Na diversifikační podporu bude mít nárok pouze žadatel, který dodával řepu do cukrovarnického podniku před jeho vstupem do restrukturalizačního procesu a splnil všechny podmínky stanovené výše citovaným nařízením vlády. Z prostředků poskytnutých v rámci diversifikační podpory bude možno uhradit **nejvýše 40 % z pořizovací ceny zakoupeného zemědělského stroje**. Limit 40 % částky vynaložených investic byl stanoven v rámci nařízení EK č. 1698/2005. Příjemce diversifikační podpory obdrží částku odpovídající 40 % pořizovací ceny nově zakoupeného zemědělského stroje nebo více strojů. Obdržená částka však nesmí překročit maximální částku vypočtenou podle výše citovaného nařízení vlády.

Žádosti o restrukturalizační podporu podle NR (ES) č. 320/2006

Podle čl. 4 NR (ES) č. 320/2006, v platném znění, mohli pěstitelé cukrové řepy sami podat „Žádost o restrukturalizační podporu pro hospodářský rok 2008/2009“. SZIF obdržel celkem 20 žádostí. SZIF vyzval žadatele o doložení písemného dokladu prokazujícího změnu nebo ukončení dlouhodobé smlouvy na dodávku cukrové řepy uzavřené s cukrovarnickým podnikem ve vazbě na množství cukrové řepy, pro které se zavazuje vzdát dodávek řepy. Všechny žádosti podané pěstiteli cukrové řepy SZIF zamítl. Tři pěstitelé se proti rozhodnutí odvolali. Odvolání pěstitelů bylo v odvolacím řízení zamítnuto a bylo potvrzeno rozhodnutí SZIF.

Intervenční prodej cukru v ČR

Pravidla režimu prodeje intervenčně nakoupeného cukru (nákup provádí SZIF) jsou podřízena nařízením EK č. 952/2006 ze dne 29. června 2006 o prováděcích pravidlech k nařízení Rady č. 318/2006.

SZIF vyhlásil dílčí **nabídkové řízení č. 1059/2007/0012** na prodej cukru z intervenčních zásob podle nařízení EK č. 1059, v platném znění. Minimální množství uvedené v nabídce na prodej cukru z intervenčních zásob bylo stanoveno na **250 tun cukru**. EK stanoví minimální cenu pro výběr nabídky, která bude hlavním kritériem při případném výběru.

SZIF vyhlásil dílčí **nabídkové řízení č. 1476/2007/006** na prodej cukru z intervenčních zásob pro průmyslové využití podle nařízení EK č. 1476/2007, v platném znění. Minimální množství uvedené v této nabídce na prodej cukru z intervenčních zásob bylo stanoveno na **100 t cukru**.

Nařízení vlády č. 80/2007 Sb.

S účinností od 20.4.2007 vstoupilo v platnost nařízení vlády č. 80/2007 Sb., **o stanovení některých podmínek poskytování platby pro pěstování energetických plodin**. V rámci těchto plodin je možno žádat o poskytnutí platby i pro cukrovou řepu pěstovanou za účelem zpracování na nepotravinářský líh. Toto nařízení vlády navazuje m.j. na nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, které stanovilo tuto podporu v maximální výši 45 EUR/ha. Vzhledem k vyššímu počtu přihlášených žadatelů klesla v roce 2007 podpora na 31,65 EUR/ha.

Zákon upravující použití nepotravinářského lihu v pohonných hmotách

Zákon č. 180/2007 Sb., o ochraně ovzduší s účinností od 1.9.2007, který novelizuje zákon č. 86/2002 Sb. V § 3 tohoto zákona se ukládá:

(1) Osoba uvádějící motorové benziny nebo motorovou naftu do volného daňového oběhu na daňovém území ČR pro dopravní účely je povinna zajistit, aby v těchto pohonných hmotách za kalendářní rok bylo obsaženo i minimální množství nepotravinářského lihu:

- od 1. ledna 2008 ve výši 2 % objemových z celkového množství motorových benzinů přimíchaných do motorových benzinů,
- od 1. září 2007 ve výši 2 % objemových z celkového množství motorové nafty přimíchaných do motorové nafty,
- od 1. ledna 2009 ve výši 3,5 % objemových z celkového množství motorových benzinů přimíchaných do motorových benzinů,
- od 1. ledna 2009 ve výši 4,5 % objemových z celkového množství motorové nafty přimíchaných do motorové nafty.

Přijetí tohoto zákona vytváří tlak na zvýšené pěstování energetických plodin za účelem výroby nepotravinářského lihu.

2. Opatření na trhu EU

Společná organizace trhů s cukrem v EU do 30. 6. 2006

SOTC v EU je uplatňována již od roku 1968. SOTC se dále od roku 2001 až do roku 2006 řídila nařízením Rady č. 1260/2001. Po vstupu ČR do EU platilo toto nařízení i pro ČR. Administrací systému trhů s cukrem jsou v jednotlivých zemích EU pověřeny převážně národní intervenční agentury. V ČR je touto činností pověřen **SZIF**.

SOTC v EU se řídí od 1.7.2006 základním nařízením Rady č. 318/2006. Podle tohoto nařízení se změny dotýkají hlavně kvótového systému a výrobních dávek cukru, vývozních náhrad, intervenčního nákupu a prodeje cukru. V nezměněné podobě, nebo pouze s malými úpravami byly prozatím zachovány dovozní a vývozní licence a systém záruk. V průběhu následující reformy docházelo k různým úpravám a doplněním stávajícího nařízení.

Společná organizace trhů v odvětví cukru stanovená tímto nařízením se vztahuje na tyto produkty:

CN	Popis zboží
1701	Třtinový nebo řepný cukr a chemicky čistá sacharóza, v pevném stavu
1212 91, 1212 9200	Cukrová řepa, cukrová třtina
1703	Melasy získané extrakcí nebo rafinací cukru (řepná i třtinová)
1702 20	Javorový cukr a javorový sirup
1702 6095 a 9099	Ostatní cukry (i tekutý cukr) a cukerné sirupy bez přídavku aromatických přídavků nebo barviv (kromě laktózy, glukózy, maltodextrinu, izoglukózy)
1702 9060	Umělý med, též smíšený s přírodním medem
1702 9071	Karamel obsahující nejméně 50 % hmotnostních sacharózy v sušině
1702 3010 až 1702 9030	Izoglukóza
1702 6080 a 9080	Inulínové sirupy
2106 9030	Aromatizované nebo barvené izoglukózové sirupy
2106 9059	Aromatizované nebo barvené cukerné sirupy
2303 20*	Řepné řízky, bagasa a jiné cukrovarnické odpady

Pramen: Nařízení EK č. 318/2006.

Reforma společné organizace trhů s cukrem po 1. 7. 2006

Od počátku hospodářského roku 2006/07 nabyla účinnosti reforma SOTC v EU. Základní principy této reformy byly zveřejněny v SVZ Cukr, cukrová řepa vydané v říjnu roku 2006. Dne 20. února 2006 byla publikována tři níže uvedená nařízení Rady, která tvoří základ reformy trhu s cukrem v EU. Na tato nařízení navazují prováděcí předpisy ES v odvětví cukru (nařízení Komise ES). Od října 2007 a dubna 2008 vstoupily v platnost dvě nová nařízení Rady, kterými se mění popřípadě doplňují původní dvě nařízení Rady v rámci reformy SOTC.

Dne 22. října 2007 bylo přijato **Nařízení Rady č. 1234/2007**, v rámci něhož je m.j. i novelizována reforma SOTC podle nařízení Rady č. 318/2006. Toto novelizované nařízení Rady nabývá účinnosti pro sektor cukru až od počátku hospodářského roku 2008/2009, tedy od 1.10.2008. Do té doby zůstává v platnosti nařízení Rady č. 318/2006 v platném znění. Nadále však zůstanou v platnosti všechny prováděcí předpisy (např. nařízení EK č. 1264/2007) i nařízení Rady (ES) č. 320/2006.

Dne 14. dubna 2008 bylo přijato **nařízení Rady (ES) č. 361/2008**, které upravuje některá opatření v sektoru cukru a ovoce přijatá v rámci nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

Legislativa ES:

- 1. Nařízení Rady (ES) č. 318/2006** ze dne 20. února 2006 o společné organizaci trhů v odvětví cukru.
- 2. Nařízení Rady (ES) č. 319/2006** ze dne 20. února 2006, kterým se mění nařízení ES č. 1782/2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce.
- 3. Nařízení Rady (ES) č. 320/2006** ze dne 20. února 2006, kterým se zavádí dočasný režim restrukturalizace cukrovarnického průmyslu ve Společenství a kterým se mění nařízení ES č. 1290/2005 o financování společné zemědělské politiky.
- 4. Nařízení Rady (ES) č. 1260/2007** ze dne 9. října 2007, kterým se mění nařízení (ES) č. 318/2006 o společné organizaci trhů v odvětví cukru.
- 5. Nařízení Rady (ES) č. 1261/2007** ze dne 9. října 2007, kterým se mění nařízení (ES) č. 330/2006, kterým se zavádí dočasný režim restrukturalizace cukrovarnického průmyslu ve Společenství.

6. **Nařízení Komise (ES) č. 1264/2007** ze dne 26. října 2007, kterým se mění nařízení (ES) č. 968/2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 320/2006, kterým se zavádí dočasný režim restrukturalizace cukrovarnického průmyslu ve Společenství.
7. **Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007** ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“).
8. **Nařízení Rady (ES) č. 361/2008** ze dne 14. dubna 2008, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.
9. **Nařízení Rady (ES) č. 1528/2007** ze dne 20. prosince 2007 o uplatňování režimu stanoveného v dohodách zakládajících hospodářské partnerství nebo vedoucích k jeho založení na produkty pocházející z některých států, které jsou součástí skupiny afrických, karibských a tichomořských států (AKT). Stručný přehled o tomto nařízení je v subkapitole „Celní opatření vůči třetím zemím EU“.

Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty.

V úvodu tohoto nařízení je m.j. stanoveno:

(1) Fungování a rozvoj společného trhu se zemědělskými produkty by měly být spojeny se zavedením společné zemědělské politiky a zahrnovat především společnou organizaci zemědělských trhů, jež může mít podle článku 34 Smlouvy různé podoby v závislosti na produktu.

(2) Od zavedení společné zemědělské politiky přijala Rada (ES) 21 společných organizací trhu pro každý produkt nebo skupinu produktů upravené zvláštními základními nařízeními Rady.

Cílem tohoto nařízení je zjednodušit regulační prostředí SZP vytvořením jednoho horizontálního právního rámce pro ustanovení o zemědělských trzích. Proto došlo ke spojení všech 21 společných organizací trhu pro jednotlivé produkty nebo skupiny produktů v rámci jednoho společného nařízení. Počátek účinnosti tohoto nařízení je odlišný podle jednotlivých produktů. V sektoru cukru nabývá účinnosti od 1. října 2008. Na stránkách 146 až 148 výše citovaného nařízení je přehled o tom, které původní články v rámci nařízení Rady č. 318/2006 jsou transformovány, popřípadě částečně změněny v článcích nového nařízení Rady.

Nařízení Rady (ES) č. 361/2008, kterým se mění nařízení Rady č. 1234/2007.

V rámci tohoto nařízení se změnila některá ustanovení v organizaci trhu s cukrem a ovocem. V sektoru cukru se změny dotýkají m.j. oblasti správy kvót cukru včetně stažení cukru z trhu pro roky 2008/2009 a 2009/2010 a restrukturalizace cukrovarnického průmyslu.

Celní opatření EU vůči třetím zemím

Celní sazebník pro obchod s třetími zeměmi pro rok 2008 se řídí podle nařízení Komise

č. 1214/2007 ze dne 20. 9. 2007 v souladu s nařízením Rady č. 2658/1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku. Nařízení vstoupilo v platnost dne 1. 1. 2008.

I nadále zůstává vysoká celní ochrana v sektoru cukru.

Výběr ze smluvních cel (cla, která jsou uplatňovaná mezi zeměmi a společenstvími sdruženými ve WTO) vztahujících se k sektoru cukru, uplatňovaná v EU v roce 2008. Vybrány jsou pouze cukry, některé významné substituenty cukru a komodity s vysokým obsahem sacharózy:

1. Surový třtinový i řepný cukr – **33,9 EUR/100 kg.**
2. Ostatní cukr (včetně bílého cukru) – **41,9 EUR/100 kg.**
3. Izoglukóza (CN 1702 3010, 4010, 6010 a 9030) – **50,7 EUR/100 kg čisté hmotnosti**
4. Inulínový sirup (CN 1702 6080) – **0,4 EUR/100 kg čisté hmotnosti**

5. Melasa třtinová i ostatní (řepná) CN 1703 1000 a 9000 – **0,35 EUR/100 kg**.

6. Kakaový prášek obsahující 80 % nebo více sacharózy (CN 1806 1090) – **8% + 41,9 EUR/100 kg čisté hmotnosti**.

Podle článku 26 kapitoly ustanovení o dovozu nařízení Rady č. 318/2006 může Komise zcela nebo částečně pozastavit pro určitá množství ukládání dovozních cel na tyto výrobky:

- CN 1701 1110 a 1701 1210 – surový cukr určený k rafinaci
- CN 1701 cukr (bílý i surový)
- CN 1702 3010, 1702 4010, 1702 6010 a 1702 9010 – izoglukóza.

V EU se kromě vysoké celní ochrany stanovují rovněž **reprezentativní ceny cukru a dodatečné clo**. Dodatečné clo lze uložit při dovozech za ceny nižší než prahová spouštěcí cena, které Společenství stanovilo a předalo WTO. Dodatečné clo se stanoví na základě dovozních cen CIF příslušné zásilky.

Přehled preferenčních celních kvót EU v odvětví cukru pro rok 2007/08

Název	CN	Kvóta	celní sazba
Třtinový cukr surový (koncesní cukr)	1701 1110	106 925 t z toho: - Brazílie 10 124 t - Austrálie 9 925 t - ostatní vybrané třetí země 86 876 t	98 EUR/t
Třtinový nebo řepný surový cukr (ekvivalent bílého cukru)	1701 1110 až 1701 9990	1 304 700 t z toho: země AKT 1 294 700 t Indie 10 000 t	0 %
Chemicky čistá fruktóza	1702 5000	4 504 t	16 %
Chemicky čistá fruktóza	1702 5000	1 253 t	20 %
Čokoláda	1806 1015 až 9090	107	43 %

Pramen: Nařízení EK č. 1214/2007.

Preferenční bezcelní kvóta se zeměmi AKT a Indií

EK stanovila speciální preferenční kvótu na bezcelní dovoz surového třtinového, nebo řepného cukru na úrovni referenčních cen z vybraných rozvojových zemí Afriky, Karibiku a Tichomoří (tzv. země AKT) a Indie pro hospodářský rok 2008/2009 v celkovém množství **1 304 700 t**. Největší podíl na této kvótě má Mauritius (celkem 491 030,5 t). Preferenční bezcelní kvóta je však nižší, než je roční potřeba surového cukru rafinerií v EU. Roční potřeba pro rok 2007/2008 po vstupu Bulharska a Rumunska do EU významně vzrostla a to na množství **2 324 735 t** (hodnota bílého cukru). Rozdíl v množství cukru mezi roční potřebou a preferenční kvótou, jehož přesnou výši pro každý hospodářský rok stanoví EK, se považuje za tzv. **doplňkový cukr**. EK rozhodla, že pro roky 2006/07 až 2008/09 pozastavuje dovozní cla pro množství doplňkového surového cukru ze zemí AKT a Indie. Doplnkový cukr je určen pouze pro podniky zabývající se výhradně rafinací cukru.

Dne 20. prosince 2007 bylo přijato **nařízení Rady (ES) č. 1528/2007**. V rámci přechodných ustanovení tohoto nařízení byly m.j. otevřeny dvě nové celní kvóty s nulovým clem se zeměmi AKT i s ostatními zeměmi pro hospodářský rok 2008/2009. Pro produkty v rámci skupiny 1701 CN byla otevřena kvóta s nulovým clem **150 tis. t** v ekvivalentu bílého cukru pocházejícího z nejméně rozvinutých zemí (země AKT a Indie). Dosavadní celní kvóta podle článku 28 nařízení Rady č. 318/2006 zůstává nadále zachována (1 304 700 t). Dále byla otevřena kvóta s nulovým clem v množství **80 tis. t** ekvivalentu cukru z ostatních třetích zemí.

Celní kvóta pro dovoz třtinového cukru k rafinaci do Rumunska a Bulharska

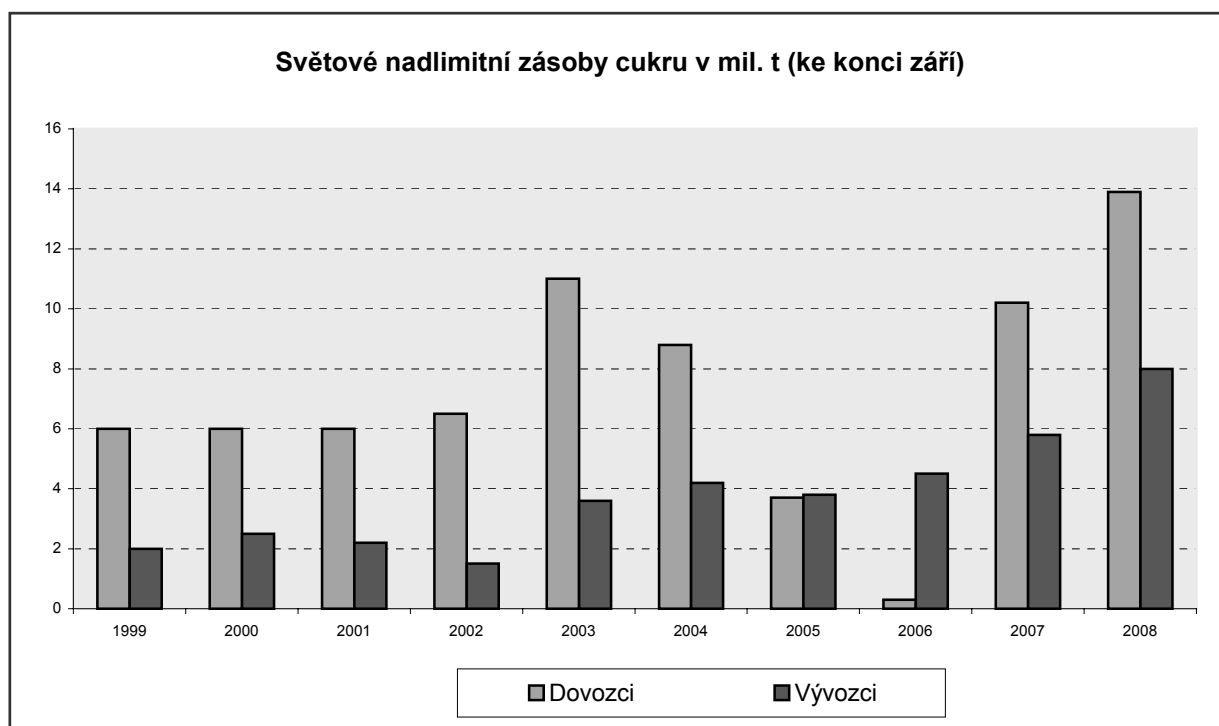
Podle nařízení EK č. 1832/2006 byla z důvodu přistoupení Bulharska a Rumunska do EU otevřena pro hospodářský rok 2006/07 nově celní kvóta pro dovoz surového třtinového cukru s celní sazbou 98 EUR/t v celkovém množství **396 288 t**. Tyto země mají totiž nízkou vlastní produkci cukru a jsou tak zcela závislé na dovozech surového cukru k rafinaci. Z tohoto množství připadá 149 061 t na Bulharsko a 247 227 t na Rumunsko.

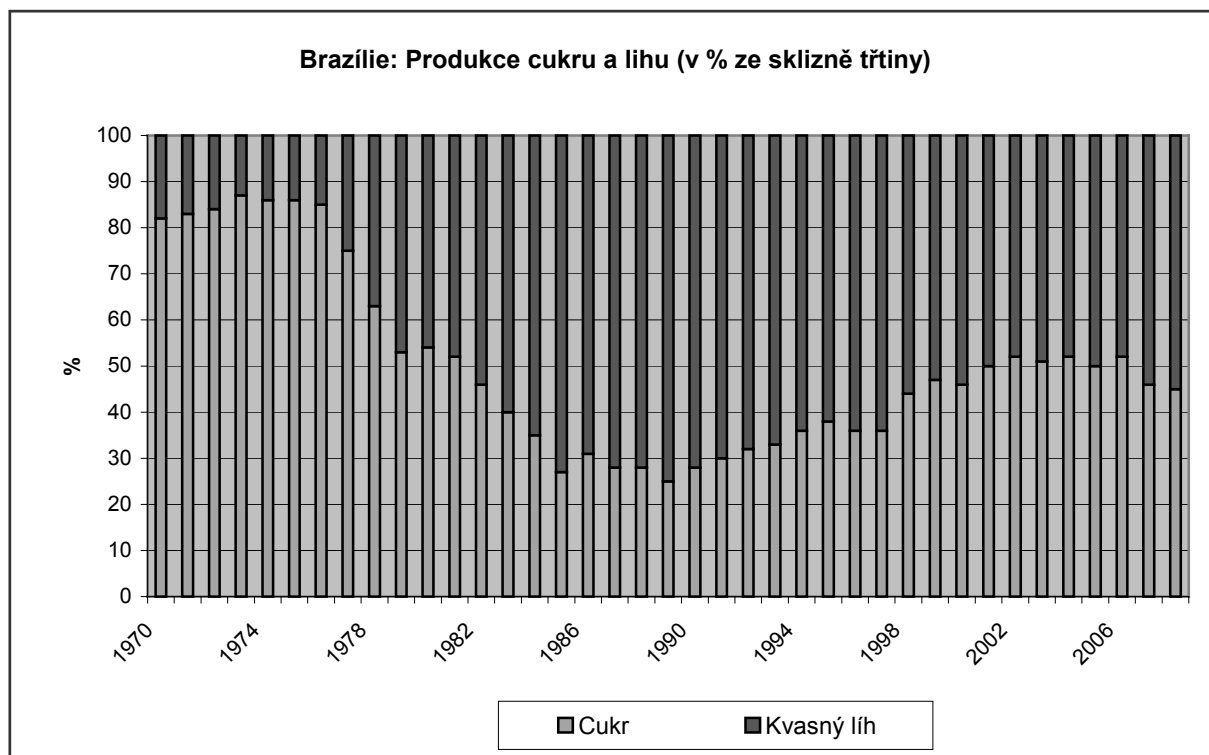
SVĚTOVÝ OBCHOD S CUKREM

(podle odhadů společnosti F.O. Licht, údaje v hodnotě surového cukru)

Podle druhého odhadu světové produkce cukru v roce **2007/2008** z 25. ledna 2008 se výroba cukru v tomto hospodářském roce zvýší na **169 058 tis. t.** Meziročně by se měla zvýšit produkce cukru o 2 169 tis. t. Oproti prvnímu odhadu z listopadu 2007 by mělo být navýšení produkce nižší o 832 tis. t. Ve srovnání s prvním odhadem bude výrazně nižší produkce cukru především v asijském regionu. Produkce cukru bude nižší hlavně v Indii a v důsledku přízemních mrazů také v Číně. Nicméně největší dynamika zvyšování produkce cukru v tomto století je jednoznačně v regionu Asie a Jižní Ameriky. V posledních třech letech se velmi významně zvýšila produkce cukru u největších asijských producentů cukru, tj. Indie, Číny, Pákistánu a Thajska. V ostatních regionech v tomto období produkce cukru spíše stagnuje či mírně poklesla. Nejvýznamnější pokles produkce cukru lze zaznamenat v Evropě, především v zemích EU. Ve srovnání s počátkem tohoto století poklesla produkce cukru v EU v současnosti o cca 2,5 mil. t. Produkce řepného cukru by měla mít v tomto roce asi 21% podíl na celkové světové produkci. Z jednotlivých zemí se očekává největší produkce cukru opět v Brazílii, celkem cca 33 mil. t. To představuje téměř 20% podíl ze světové produkce cukru. I přesto je však nárůst produkce cukru v posledních dvou letech nižší než u některých asijských zemí. V posledních třech letech totiž velmi výrazně zvýšila produkci cukru Indie, u níž činí odhad produkce v tomto roce 29,5 mil. t. cukru. Z dalších významných světových producentů cukru v posledních třech letech nejvíce zvýšila produkci cukru Čína (odhad v roce 2007/08 činí již 14,7 mil. t). Vyšší produkce cukru v Číně je m.j. odrazem ekonomického pokroku, který tato země zaznamenala v posledním období.

Podle druhého odhadu bilance cukru ve světě vzroste meziročně **světová spotřeba cukru o 2,6 %**, na celkovou úroveň **154,6 mil. t.** Spotřeba cukru od počátku tohoto století zaznamenává vcelku každoročně vyrovnaný nárůst. Od roku 2003/04 tak vzrostla spotřeba cukru ve světě o cca 11 %. Nejvyšší nárůst spotřeby je patrný v regionu Asie, kde je doposud oproti většině ostatních světových regionů velmi nízká spotřeba cukru na 1 obyvatele. Za posledních 5 let vzrostla spotřeba cukru v Asii již o 8,6 mil. t. Zvýšení spotřeby jde v souladu se zvyšováním produkce v těchto zemích. Z ostatních světových regionů se v posledních letech významněji zvyšuje spotřeba cukru jen v Jižní Americe. V dalších světových oblastech spotřeba cukru dlouhodobě spíše stagnuje. V tomto trendu světové spotřeby cukru se bude zřejmě pokračovat i v dalším období.

V posledních dvou letech vzrostly velmi významně světové **zásoby cukru**, které se na konci roku 2006/07 odhadovaly na **76,0 mil. t** (meziroční nárůst o cca 12 mil. t) a v roce 2007/2008 by mohly konečné zásoby cukru dosáhnout dokonce rekordní výše **86,2 mil. t**. To představuje podíl 55,77 % ze světové spotřeby cukru, v historii produkce cukru jednoznačně nejvyšší podíl. Počátkem tohoto století byly konečné zásoby v celkové výši 58,7 mil. t. Od této doby se do současnosti zvýšily již o 47 % a tento růst vykazuje tedy mnohem vyšší dynamiku než světová produkce nebo spotřeba cukru ve stejném období. Takto vysoké zásoby cukru představují nebezpečí pro další vývoj světových cen cukru. Přesnějším ukazatelem situace na světovém trhu s cukrem jsou tzv. nadlimitní zásoby cukru (není totožné s konečnými zásobami). Ke konci listopadu 2008 se odhaduje vzrůst těchto zásob ve světě u dovozců na cca 14 mil. t a u vývozců na 8 mil. t. Tyto zásoby tvoří především jádro problému při obchodu s cukrem.

Světová produkce cukru v tis. t* (hodnota surového cukru)

	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Svět celkem	135 790	149 306	142 859	141 472	147 320	166 889	169 058
<i>z toho:</i>							
EU 27	19 126	22 155	19 871	21 501	21 883	17 339	17 690
Ostatní Evropa celkem	6 180	6 670	6 718	7 813	8 486	9 983	8 954
Evropa celkem	25 306	28 825	26 589	29 314	30 369	27 319	26 660
Afrika	9 727	10 009	9 673	9 890	10 274	10 322	10 437
Sever. a Střed. Amerika	20 760	19 799	20 811	19 583	18 265	19 641	20 067
Jižní Amerika	27 683	31 173	34 078	35 757	35 540	40 474	40 698
Asie	47 174	53 493	46 042	41 025	47 117	64 074	66 257
Oceánie	5 140	6 007	5 666	5 903	5 755	5 059	4 939
Řepný cukr celkem	33 037	37 285	34 714	37 429	38 503	36 768	35 521
Podíl v %	24,3	25,0	24,3	26,4	26,1	22,0	21,0
Třtinový cukr celkem	102 755	112 022	108 145	104 043	108 818	130 120	133 537
Podíl v %	75,7	75,0	75,7	73,6	73,9	78,0	79,0

Pramen: F.O.Licht č. 4/2008.

* Přepočítací koeficient ze surového na bílý cukr = 0,92.

Světová produkce cukru v tis. t (hodnota bílého cukru)

	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Svět celkem	124 919	137 354	131 431	130 154	135 534	153 354	155 533
<i>z toho:</i>							
EU 27	17 588	20 378	18 279	19 779	20 132	15 952	16 275
Ostatní Evropa celkem	5 761	6 205	6 238	7 188	7 807	9 184	8 238
Evropa celkem	23 274	26 512	24 461	26 965	27 954	25 133	24 527
Afrika	8 949	9 208	8 899	9 102	9 551	9 496	9 602
Sever. a Střed. Amerika	19 099	18 215	19 146	18 016	16 804	18 070	18 462
Jižní Amerika	25 468	28 678	31 354	32 895	32 695	37 236	37 442
Asie	43 400	49 213	42 358	37 732	43 373	58 948	60 956
Oceánie	4 729	5 526	5 213	5 431	5 295	4 654	4 544

Světová bilance cukru v tis. t* (hodnota surového cukru)

	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Počáteční zásoba	58 718,7	68 064,6	67 168,9	61 262,4	64 105,7	76 001,3
Produkce	150 439,1	143 752,8	141 091,4	151 268,6	166 946,3	168 870,0
Dovoz	48 375,6	49 206,4	51 016,3	54 083,1	51 833,8	51 050,2
Spotřeba	139 660,6	141 438,6	143 964,3	146 249,6	150 703,0	154 603,4
Vývoz	49 808,2	52 416,3	54 049,8	56 258,9	56 181,4	55 098,7
Konečná zásoba	68 064,6	67 168,9	61 262,4	64 105,7	76 001,3	86 219,5
+/- Produkce	+12 144,7	- 6 686,3	- 2 661,4	+10 177,2	+15 677,7	+1 923,7
+/- Spotřeba	+4 993,1	+1 778,0	+2 525,7	+2 285,3	+ 4 453,4	+3 900,4
Zásoba v % spotřeby	48,74	47,49	42,55	43,83	50,43	55,77

Pramen: F.O.Licht. Druhý odhad bilance z března roku 2008.

* Bilance cukru je zpracována podle jiné metodiky než odhad světové produkce cukru. Proto se publikované údaje odlišují.

Světová spotřeba cukru podle regionů v tis. t (hodnota surového cukru)

	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Svět celkem	141 439	143 964	146 250	150 703	154 603
<i>z toho:</i>					
EU 27	18 801	18 679	18 457	18 531	18 675
Evropa celkem	31 437	31 202	31 077	31 282	31 504
Afrika	13 077	13 352	13 897	14 321	14 706
Severní a Střední Amerika	18 944	19 248	19 465	19 381	19 650
Jižní Amerika	17 066	17 336	17 505	18 340	19 214
Asie	59 367	61 289	62 756	65 823	67 962
Oceánie	1 548	1 537	1 550	1 556	1 567

Pramen: F.O.Licht.

Druhý odhad bilance z března 2008.

Produkce kvasného surového lihu ve světě

Největší světoví producenti kvasného lihu jsou Brazílie, USA, EU a Čína. V Evropě a v Kanadě se tento lih vyrábí převážně z obilí nebo cukrové řepy. V ostatních zemích s rozhodující produkcí lihu ve světě se využívá vesměs jiná surovina, většinou cukrová třtina, nebo v USA kukuřice. Podle ekonomické analýzy jsou zatím náklady na výrobu tohoto lihu jednoznačně nejvyšší v Evropě. Nejnížší náklady jsou v Brazílii, kde existuje m.j. i nejdelší tradice zpracovávání třtiny na kvasný lih, a tudíž i bohaté zkušenosti s jeho produkcí a užitím.

Přehled o výrobě kvasného surového lihu u největších světových producentů

	MJ	Období	Množství
USA	mil. m ³	leden – srpen 2007	15,500
Brazílie	„	květen 2007 – duben 2008	20,460
Kanada	„	2008	0,900
EU	„	2008	3,400
Čína	„	2008	1,800
Indie	„	2008	0,825
Thajsko	„	2008	0,870

Pramen: Zuckerind 2007, č. 12.

Výroba cukru v hlavních světových regionech**Jižní Amerika**

Podle informací Ministerstva zemědělství plánuje Brazílie do roku 2017/18 zvětšit výměru třtinových plantáží o dosud neobdělávanou půdu ze stávajících 6,2 mil. ha na 10,3 mil ha v roce 2017. Z této plochy bude podle odhadu možno vyrobit asi 43,2 mil t cukru a 41,6 mil. m³ kvasného lihu. Pro export by mělo být k dispozici asi 11,3 mil m³ lihu.

Organizace CONAB upřesnila odhad výroby cukru a kvasného lihu v **Brazílii** na rok 2007/2008

(odhad je z listopadu 2007):

Sklizňová plocha třtiny	6 964 tis. ha
Výnos třtiny	79 t/ha
Produkce třtiny na výrobu cukru a lihu	475 mil. t
Podíl třtiny na výrobu lihu	53 %
Produkce cukru	29,65 mil. t
Produkce lihu	20 884 tis. m ³
Výnos cukru	13,38 t/ha
Výnos lihu	6,02 m ³ /ha

Severní a Střední Amerika

Obrovský propad výroby cukru na **Kubě** v posledních letech donutil vládu nabídnout půdu na pěstování cukrové třtiny soukromým farmářům a soukromým družstvům. Dosud směli mít soukromé subjekty maximálně 6,68 ha, nyní se mohou rozhodnout pro výměru, která jim ekonomicky vyhovuje. Na Kubě je sice asi 250 tis. rodinných farem a 1 100 soukromých družstev, jejich činnost byla ale z větší části stejně řízena státem. Nyní by měly být podmínky pro podnikání poněkud liberalizovány. Kuba, kdysi významný exportér cukru v dnešní době dokonce cukr dováží (cca 200 – 300 tis. t ročně z Kolumbie a Brazílie).

Asie

V hospodářském roce 2007/08 lze očekávat v Indii výrobu cukru cca 30 mil t, v Brazílii asi 31 mil. t. Tyto dvě země v poslední době začínají soupeřit o dominantní postavení na světovém trhu s cukrem. I když má Brazílie řadu výhod, které jí zřejmě o čelné postavení nepřipraví, Indie má velkou výhodu při exportu do blízkých asijských zemí, kde spotřeba cukru trvale stoupá. Námořní doprava z jihoamerických přístavů do asijských zemí se totiž v důsledku neustálého zvyšování cen nafty velmi prodražuje. Brazílie již v současnosti ztratila velká odbytiště cukru v zemích přední Asie, kam se nyní dováží cukr z Indie a Thajska. Naproti tomu největší výhodou Brazílie jsou doposud mimořádně nízké náklady především na pěstování třtiny, mzdové a sociální náklady jsou v Brazílii v průměru 18 – 20 USD/t, kdežto v Indii činí tyto náklady v průměru 30 – 32 USD/t. Indie však tento handicap částečně vyrovnává větší státní podporou sektoru cukru. Nízké výrobní náklady v Brazílii sice zatím zčásti kompenzují zvýšené náklady na dopravu, ale Brazílie je vystavena mezinárodnímu tlaku a kritice za využívání „otrocké práce“ na plantážích a v cukrovarch a není tedy jisté jak dlouho jim tato sporná výhoda vydrží.

Evropa

Vybrané země:

Turecko

Turecko je další kandidátskou zemí, která usiluje o vstup do EU. Proto přinášíme stručný přehled o charakteristice zemědělství a cukrovarnictví v této zemi.

Turecko je poměrně vyspělá agrární země, ve které ještě donedávna pracovalo 35 % obyvatelstva v zemědělství. Převažují zde malé zemědělské farmy (asi 3,1 mil. farem s průměrnou výměrou 6 ha). Centrum pěstování cukrové řepy – Konya leží v Asii v oblasti Anatolie. S pěstováním řepy se začalo ve dvacátých letech minulého století a první cukrovar byl uveden do provozu v roce 1926 v Usaku. V současnosti je v Turecku 7 cukrovarnických společností, které provozují 33 cukrovarů. Největší společností jsou Turecké cukrovary, a.s. (celkem 25 cukrovarů). Cukrovary se postupně privatizují. Nejmodernější cukrovarnickou společností je Konya Sugar Industry, jejíž 2 cukrovary Konya a Cumra mají denní zpracovatelskou kapacitu cca 14 tis. t zpracované řepy.

Turecko produkuje ročně cca **2 mil. t cukru**, z toho asi 200 tis. t izoglukózy z kukuřice. Z toho vyplývá, že Turecko by se stalo jedním z předních producentů cukru v rámci EU. Součástí sektoru cukru jsou m.j. i 4 závody na výrobu kvasného lihu.

Pěstování cukrové řepy a výroba cukru v Turecku v roce 2006/2007

	MJ	
Počet pěstitelů		310 000
Produkční plocha cukrové řepy	ha	320 000
Produkce cukrové řepy	mil. tun	14,7
Výnos bílého cukru	t/ha	7,7
Průměrná cukernatost	%	16,71
Průměrná plocha na 1 pěstitele	ha	1,02

V rámci harmonizace s EU je již v současnosti výroba cukru regulována kvótami A a B a minimálními cenami. Z uvedeného přehledu je patrné, že v Turecku má pěstování cukrové řepy výrazně malovýrobní charakter, což bude zřejmě představovat určitý handicap proti vyspělým cukrovarnickým zemím EU a může přinést určité problémy při harmonizaci s SOTC v EU.

Německo

V Německu se experimentuje s pěstováním cukrové řepy v hrůbcích. První zkušenosti s touto pěstební technologií jsou již z roku 1990, další ověřovací zkoušky byly z let 2003 až 2006. Byl zjištěn vyšší výnos o 5 – 7 % a to i na těžkých půdách. Navíc se zvýšil o 5 – 10 % výnos bílého cukru. K těmto dobrým výsledkům přispělo hlavně rychlejší vzcházení cukrové řepy v oblastech s pomalým oteplováním a rychlejší vysychání půdy na zamokřených polích a v místech s častými dešťovými srážkami. Řepa pěstovaná v hrůbcích vykazovala též lepší příjem dusíku, kořen měl pravidelný tvar a byl delší. K vytváření hrubků je třeba mít k dispozici speciální mechanizaci, hnané tvarovací válce a nesený šestiřádkový secí stroj. Systém pěstování cukrové řepy v hrůbcích je sice o 20 – 60 EUR/ha (podle místních podmínek) dražší, ale při současné ceně řepy jsou tyto vyšší náklady pokryty celkovým ziskem z vyššího výnosu.

Produkce cukru a sklizňové plochy cukrové řepy v Evropě

Podle prvního odhadu evropské produkce cukru a sklizňových ploch cukrové řepy v roce 2008/09 poklesne v Evropě produkční plocha meziročně o 10,5 %. Celková výměra dosáhne pravděpodobně pouze **3 376 tis. ha**. Země EU mají již podíl pouze 41,6 % na celkové evropské výměře cukrové řepy, tj. **1 403 tis. ha**. Produkční plocha se v zemích EU meziročně dále významně snížila o 248 tis. ha. Ve srovnání s rokem 2005/06 již poklesla produkční plocha cukrové řepy v zemích EU o 35,7 % a produkce cukru za stejné období o 33,3 %. EU si sice zatím ještě stále udržuje dominantní postavení v evropské výrobě cukru, nicméně rozdíl mezi EU a ostatními evropskými zeměmi v produkci cukru

se dále zmenšuje. Evropské země mimo EU již mají o 30 % vyšší výměru cukrové řepy než země EU. Přitom je evidentní, že v zemích mimo EU je v průměru výrazně nižší výnos polarizačního cukru než v zemích EU, takže zde lze očekávat převážně jen velmi nízkou rentabilitu pěstování cukrové řepy. V důsledku této skutečnosti je také zatím produkce cukru v zemích EU vyšší než ve třetích zemích Evropy. Výrazné snížení produkce cukru v zemích EU začalo prakticky před dvěma roky v návaznosti na hlavní reformní kroky SOTC v EU.

Snížování produkce cukru v zemích EU 27 neprobíhá zdaleka rovnoměrně ve všech členských zemích. Největší producenti cukru v EU se snaží co nejdéle zachovat svojí vyšší produkce cukru. Zřejmě proto se tyto země (Francie a Německo) rozhodly významněji snižovat produkci cukru až v roce 2008/09. Ze zemí EU 27 již naopak v rámci restrukturalizace zcela ukončily produkci cukru v Irsku, Portugalsku, Lotyšsku a Slovinsku, tedy v zemích, které měly přidělenou malou cukerní kvótu. V Bulharsku je pěstování cukrové řepy pouze okrajovou záležitostí. V důsledku reformy dále výrazně omezily pěstování cukrové řepy ve Finsku, Itálii, Řecku, Španělsku a z NČS na Slovensku, v ČR a v Maďarsku. V roce 2009/10 by se měla dále snížit produkce cukru především ve Španělsku, které v tomto roce odevzdává další část kvóty cukru. Nicméně pokud se nepodaří snížit produkci cukru v EU na požadovanou hranici, dojde k plošnému krácení cukerních kvót v roce 2009/10. Pokles pěstebních ploch cukrové řepy se však nedotýká pouze zemí EU, i v ostatních evropských zemích lze zaznamenat pokles ploch, meziročně o 149 tis. ha. Třetí země se tak dostávají zhruba na úroveň roku 2005/06. Nejvíce se snížily v posledních letech produkční plochy na Ukrajině.

Produkce cukru se v roce **2007/08** odhaduje v EU v celkové výši **17 686 tis. t**, tj. o 400 tis. t více než v minulém období. V tomto hospodářském roce je příznačné, že zatímco řada zemí jako ČR, Španělsko, Řecko, Maďarsko atd. v důsledku reformy významně snížily meziročně produkci cukru, tak největší producenti cukru Německo, Francie a Polsko naopak svou produkci cukru zvýšili. Německo například zvýšilo meziročně produkci cukru o 800 tis. t. Tyto neopodstatněné rozdíly v přístupu k reformě by se měly postupně vyrovnat až v letech 2008/09 a 2009/10. Výnos polarizačního cukru je v EU odhadován na **10,71 t/ha**, což představuje oproti loňskému roku výnos v průměru vyšší o 0,78 t/ha.

Podle prvního odhadu z dubna 2008 by měla v roce **2008/2009** poklesnout produkce cukru v EU na **14 597 tis. t**. Produkce cukru by se tak snížila meziročně o 3 089 tis. t. Je to již druhé skokové snížení produkce cukru v zemích EU. Oproti roku 2005/06 by se tak produkce cukru snížila již o 34 %. Teprve v tomto roce se snížení produkce významně dotkne i zemí s nejvyšší produkcí cukru v rámci EU, tedy Francie, Německa a Polska.

Produkce a výnos cukru ve vybraných zemích Evropy v letech 2005/06 až 2008/09

	Výroba (tis. t) ²				Výnos (t/ha) ³		Sklizňová plocha (tis. ha)			
	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	07/08	08/09	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Belgie-Lucemb.	1 006	930	958	755	11,26	11,62	87	83	85	65
Dánsko	516	408	413	378	10,59	10,50	47	42	39	36
Finsko	195	141	110	77	4,78	5,50	31	24	23	14
Francie	4 456	3 829	4 150	3 475	12,65	12,64	343	300	328	275
Irsko	217	0	0	0	0	0	31	0	0	0
Itálie	1 961	714	728	570	8,47	7,70	253	92	86	74
Německo	4 404	3 606	4 400	3 500	11,70	10,77	428	353	376	325
Nizozemsko	1 093	957	978	815	11,93	11,64	92	83	82	70
Portugalsko	41	16	36	0	12,00	-	8	4	3	1
Rakousko	531	443	412	387	9,81	10,75	44	39	42	36
Řecko	337	184	85	95	6,07	6,79	42	29	14	14
Španělsko	1 177	1 122	783	550	13,05	11,00	102	104	60	50
Švédsko	441	341	385	315	9,39	9,00	48	44	41	35
Velká Británie	1 458	1 258	1 141	1 083	11,08	11,28	126	110	103	96
EU 15	17 833	13 949	14 579	12 000	11,37	11,00	1 595	1 307	1 282	1 091

Pramen: F.O.Licht r. 2008, č. 13 (první odhad).

¹ Rok 2008/09 – odhad, ² v hodnotě surového cukru, ³ výnos polarizačního cukru.

Produkce a výnos cukru ve vybraných zemích Evropy v letech 2005/06 až 2008/09

	Výroba (tis. t)				Výnos (t/ha)		Sklizňová plocha (tis. ha)			
	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	07/08	08/09	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
ČR	607	511	385	410	8,75	9,32	66	56	44	44
Slovensko	287	224	159	125	8,37	8,33	32	28	19	15
Maďarsko	534	379	235	114	6,53	7,60	58	46	36	15
Polsko	2 248	1 873	2 065	1 739	8,98	8,70	286	236	230	200
Litva	137	105	136	95	8,00	5,94	21	18	17	16
Lotyšsko	71	47	0	0	-	-	14	10	0	0
Slovinsko	65	65	0	0	-	-	5	7	0	0
Rumunsko	93	129	120	114	5,45	5,18	19	31	22	22
Bulharsko	-	3	7	0	7,00	-	-	1	1	0
NČS EU	4 047	3 336	3 107	2 597	8,42	8,32	586	433	369	312
EU 27	21 880	17 285	17 686	14 597	10,71	10,40	2 181	1 740	1 651	1 403
Podíl v % z Evropy celkem	72	63,5	66,1	63,9			52,2	42,7	43,8	41,6
Rusko	2 718	3 549	3 406	3 100	3,43	3,32	805	938	992	933
Ukrajina	2 054	2 837	2 029	1 800	3,47	3,75	623	788	584	480
Turecko	2 250	1 984	2 065	2 010	6,91	6,03	331	329	299	330
Třetí země¹	8 486	9 933	9 070	8 259			1 999	2 327	2 122	1 973
Evropa celkem	30 366	27 218	26 756	22 856	7,09	6,77	4 180	4 067	3 773	3 376

Pramen: F.O.Licht r. 2008, č.13 (první odhad).

¹Třetí země v Evropě. ²NČS – 12 nových členských států EU.

Evropská unie

Od počátku roku 2007 přistoupily k EU Bulharsko a Rumunsko. Produkce cukru z těchto dvou nových členských zemí se v roce 2006/07 odhadovala na 130 tis. t, což ani zdaleka nepokrývá tuzemskou spotřebu cukru. Tuzemskou potřebu cukru zajišťují obě země převážně rafinací dovezeného surového třtinového cukru.

V důsledku přechodných opatření (nařízení EK č. 1832/2006) neplatila pro tyto země v roce 2006/07 ustanovení o minimální ceně cukrové řepy, mezioborových dohodách a přidělování kvót. Tato ustanovení včetně cukerních kvót byla stanovena až v roce 2007/2008.

K datu 9. dubna 2008 bylo v rámci EU nabídnuto do **intervenčních skladů** jednotlivých členských států celkem 2 169 297 t cukru. Z tohoto množství EK přijala nabídku 1 896 429 t a zamítla 272 868 t cukru. **Prodáno** bylo z intervenčních skladů prozatím **1 355 301 t cukru** a k dispozici pro další prodej tedy zůstává 419 363 t cukru. V ČR bylo z intervenčních skladů prodáno celkem 50 184 t.

Stanovení kvót cukru v EU

SOTC včetně stanovení kvót pro cukr, izoglukózu a inulínové sirupy se řídila nařízením Rady č. 1260/2001, jehož platnost skončila 30. června 2006. Rozdělení kvót cukru a izoglukózy v EU pro rok **2007/2008** bylo stanoveno v přílohách VI a VII nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007. Kvóty byly stanoveny včetně doposud přidělených dodatečných kvót cukru. V roce 2007/08 byla již stanovena produkční kvóta cukru pro dva nové členské státy EU. Bulharsko obdrželo kvótu 4 752 t a Rumunsko kvótu 109 164 t. Tyto kvóty představují pouze 0,6 % z celkové kvóty EU v roce 2007/08.

Dále byl stanoven limit pro **dodatečnou kvótu cukru** od roku 2007/08, o kterou si mohli požádat producenti v EU, a to v celkové výši **1 100 000 t cukru**. ČR byla stanovena maximální výše této kvóty na **20 070 t** (4,41 % z národní kvóty). V současnosti již byla celá dodatečná kvóta v ČR přidělena tuzemským subjektům. Podle posledních dostupných údajů bylo prozatím v EU přiděleno

celkem **873,13 tis. t** dodatečných kvót. O možnost koupi dodatečné kvóty požádaly prozatím pouze podniky působící v deseti členských zemích včetně ČR. Limit dodatečných kvót nebyl EK stanoven rovnoměrně pro všechny členské státy. Obecně lze říci, že zemím s nižší produkcí cukru byl přidělen i nižší podíl dodatečné kvóty vzhledem k jejich stávající kvótě. Například Francie jako největší producent v EU má limit stanoven jako 9,3 % z národní kvóty, Německo 7 % a ČR pouze 4,41 % z národní kvóty. V důsledku to znamená, že zatímco řada zemí (včetně ČR) po odevzdání kvóty významně snížila svoji kvótu, tak Francie a Německo po koupi dodatečných kvót naopak výrazně svoji kvótu v roce 2007/08 zvýšily.

Celková **kvóta pro cukr** (včetně kvót pro Bulharsko a Rumunsko) v EU pro rok **2007/2008** byla podle výše citovaného nařízení stanovena na **16 599 138,3 t** a **767 082,1 t** pro izoglukózu (v hodnotě bílého cukru). Podle přílohy VII byly ještě stanoveny **doplňkové kvóty na izoglukózu** v celkové výši **103 tis. t**. Doplnková kvóta byla přidělena Itálii (60 000 t), Litvě (8 000 t) a Švédsku (35 000 t). Celková kvóta (v hodnotě bílého cukru) v roce 2007/2008 je tedy stanovena na **1 746 922,4 t**. V průběhu roku se může ještě kvóta zvýšit o případné další přidělené dodatečné kvóty. V roce **2008/09** se v důsledku dalších odevzdaných kvót v EU sníží celková kvóta cukru oproti roku 2007/08 o 676 103 t cukru.

V návaznosti na nařízení Rady č. 320/2006 o restrukturalizaci cukrovarnického průmyslu odevzdaly některé členské státy část (v některých případech i celou kvótu) své cukerní kvóty. O tuto část kvóty je trvale snížena národní kvóta dané členské země. Do roku 2007/08 odevzdaly alespoň část své kvóty 12 členských států EU. Několik zemí s nízkou produkcí cukru odevzdaly již celou kvótu cukru (Irsko, Lotyšsko a Slovinsko). Celkem bylo v průběhu dvou hospodářských let (2006/07 – 2007/08) odevzdáno v EU celkem **1 824 999,1 t kvót** cukru, 32 664 t izoglukózy a 320 717 t inulínu. Celkem bylo tedy do roku 2007/2008 odevzdáno 2 178 380 t kvót (v hodnotě bílého cukru). Nicméně největší podíl kvót má být odevzdán až v roce 2008/2009, kdy bude odevzdáno celkem **3 260 195 t** cukerních kvót. Teprve v tomto hospodářském roce odevzdají část své kvóty i největší producenti v rámci EU, tedy Francie, Německo a Polsko. V roce 2009/010 již odevzdá v EU pouze Španělsko 132 106 t kvóty. Do roku 2009/2010 bude v EU odevzdáno od počátku realizace tohoto restrukturalizačního opatření celkem **5 230 332 t** cukru a 413 949 t izoglukózy a inulínu. **Celkem** bude tedy odevzdáno **5 644 281 t cukru, izoglukózy a inulínu** (vše v hodnotě bílého cukru). V roce 2009/010 by měla celková kvóta cukru v EU být na úrovni 13 210 283 t a bude mít podíl 75,3 % na původní kvótě z roku 2004/2005.

V roce 2007/08 bude z důvodu obnovení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou nad rámec stanovených kvót v EU přechodně staženo z trhu celkem **2 011 729 t** cukru. EK stanovila, že stažení cukru bude představovat podíl maximálně 13,5 % z kvóty roku 2007/08. Tato hranice se však týká pouze těch zemí, které zatím neodevzdaly žádnou část své kvóty cukru (celkem 13 zemí). Ostatním zemím byly stanoveny nižší podíly (ČR například pouze 7,29 %). Členské státy, které odevzdaly aspoň 50 % ze své původní kvóty, nemusí stahovat cukr z trhu. Na trh EU 27 by smělo být z členských zemí uvedeno v roce 2007/08 celkem **14 591 930,7 t**.

EU: Kvóty cukru po odevzdání kvóty a přidělení dodatečných kvót v t (rok 2007/2008)

	Kvóta rok 2007/08 ¹	Kvóty ² odevzdané (%)	Stažení cukru z trhu	
			%	t
Dánsko	420 746,0	0	13,5	56 801
Německo	3 655 455,5	0	13,5	493 486
Řecko	158 702,0	50	0	0
Španělsko	887 163,7	11	10,5	93 418
Francie kontinentální	3 640 441,9	0	13,5	491 460
Francie departamenty	480 244,5	0	13,5	64 833
Irsko	0	100	0	-
Itálie	753 845,5	52	0	-
Nizozemí	876 560,0	0	13,5	118 336
Rakousko	405 812,4	0	13,5	54 785
Portugalsko kontinentální	15 000,0	78	0	-
Azorské ostrovy	9 953,0	0	13,5	1 344
Finsko	90 000,0	38	0	-
Švédsko	325 700,0	12	10,3	33 417
Belgie/Lucembursko	862 077,0	0	13,5	116 380
Velká Británie	1 221 474,0	0	13,5	164 899
Celkem EU 15	13 803 175, 5			1 691 416
ČR	372 459,2	23	7,3	27 152
Lotyšsko	0,0	100	0	-
Litva	103 010,0	0	13,5	13 906
Maďarsko	298 591,0	27	6,2	18 543
Polsko	1 772 477,0	0	13,5	239 284
Slovinsko	0,0	100	0	-
Slovensko	140 031,0	34	4,3	6 049
Bulharsko	4 752,0	0	13,5	642
Rumunsko	109 164,0	0	13,5	14 737
EU 12 celkem	2 800 484,2			320 313
EU 27 celkem	16 603 659,7			2 011 729
Trh EU 27 celkem	14 591 930,7			

Pramen: EK..

¹ Kvóty včetně dodatečných kvót, ² Nenávratné odevzdání kvóty podle nařízení Rady č. 320/2006.

Vývoj cukerních kvót EU do roku 2009/2010 – 15 členských zemí před rokem 2004

	Kvóta 2004/05	Dodateč. kvóta	Odevzdání kvóty v t					Budoucí kvóta
			2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	Celkem	
Dánsko	420 750				80 083		80 083	340 667
Německo	3 416 900	238 560			757 200		757 200	2 898 260
Řecko	317 500			158 800			158 800	158 700
Španělsko	996 960		93 119	16 679	256 578	132 106	498 481	498 479
Francie	3 768 990	351 700			663 655		663 655	3 457 035
Irsko	199 260		199 260				199 260	0
Itálie	1 557 440		778 737	24 861	259 375		1 062 972	494 468
Nizozemí	864 560	12 000			126 457		126 457	750 013
Rakousko	387 330	18 490			54 785		54 785	351 035
Portugalsko	79 670		35 218	19 500	15 000		69 718	9 952
Finsko	146 090			56 087	9 001		65 088	81 002
Švédsko	368 260		42 562		50 236		92 798	275 462
Belgie	819 810	42 270			206 066		206 066	656 014
Velká Británie	1 138 630	82 850			165 000		165 000	1 056 480
Celkem EU 15	14 482 151	745 870	1 148 896	275 926	2 643 436	132 106	4 200 363	11 027 657
% z kvóty EU 15 r. 2004/2005		5,15	7,9	1,9	18,3	0,9	29,0	76,2

Pramen:EK

Vývoj cukerních kvót EU do roku 2009/2010 - NČS

	Kvóta 2004/05	Dodateč. kvóta	Odevzdání kvóty v t					Budoucí kvóta
			2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	Celkem	
ČR	454 862	20 070		102 473			102 473	372 459
Lotyšsko	66 505			66 505			66 505	0
Litva	103 010				13 908		13 908	89 102
Maďarsko	401 680	5 000		108 093	193 171		301 264	105 416
Polsko	1 671 930	99 460			366 869		366 869	1 404 521
Slovinsko	52 973			52 973			52 973	0
Slovensko	207 430	2 730		70 133	33 584		103 717	106 443
Bulharsko	4 752				4 752		4 752	0
Rumunsko	109 160				4 475		4 475	104 685
Celkem EU 12	3 072 302	127 260		400 177	616 759	0	1 016 936	2 182 626
% z kvóty EU 12 r. 2004/2005		4,1	0	13,0	20,1	0	33,1	71,0
Celkem EU 27	17 554 451	873 130	1 148 896	676 103	3 260 195	132 106	5 217 299	13 210 283
% z kvóty EU 27 r. 2004/2005		5,0	6,5	3,9	18,6	0,8	29,7	75,3

Pramen:EK

EU: Přehled o odevzdání kvót cukru, izoglukózy a inulínu v letech 2006/07 až 2009/10

	Odevzdaná kvóta		
	2006/07 až 2007/08	2008/09 až 2009/10	Celkem
Cukr	1 824 999	3 405 333	5 230 332
Izoglukóza	32 664	1 60 568	1 413 9498
Inulín	320 717		
Celkem (hodnota cukru)	2 178 380	3 465 901	5 644 281

Pramen:EK.

¹ Izoglukóza + inulínový sirup.

Vývoj cen cukru na světových trzích

Termínované ceny **bílého cukru** na burze London No 5 pro květnový termín dodání se v průběhu ledna až března pohybovaly mezi **330,0 USD/t** až **387,2 USD/t**, po přepočtu aktuálního kurzu mezi 5 915 Kč/t až 6 473 Kč/t. Pro termín dodání v srpnu 2008 se ceny ve stejném období pohybovaly na londýnské burze mezi 332,0 USD/t až 395,5 USD/t, tedy pouze mírné zvýšení oproti květnovému termínu.

Kotovaná cena **surového cukru** na burze New York se od ledna do března 2008 pohybovala v rozmezí 295,4 USD/t až 360,0 USD/t, tj. mezi 5 282 Kč/t až 6 019 Kč/t. Pro květnový termín 2008 ceny surového cukru na burze New York kolísaly mezi 255,7 USD/t až 322,3 USD/t (4 572 Kč/t až 5 388 Kč/t). Pro říjnový termín 2008 se cena na této burze pohybovala v rozmezí 266,3 USD/t až 330,0 USD/t (4 762 Kč/t až 5 517 Kč/t).

Cukr bílý, průměrné měsíční ceny v USD/t (London Nr 5). Dodací podmínka FOB

Rok/m	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Prům.
1996	382,71	394,64	399,90	397,20	392,12	396,81	374,48	370,49	346,99	327,82	310,7	307,55	366,79
1997	305,75	308,17	309,67	312,78	322,09	329,12	332,31	345,29	319,82	299,48	304,4	300,67	315,80
1998	298,01	281,85	269,52	256,30	264,53	260,08	256,90	256,10	221,52	220,52	237,5	241,86	255,39
1999	242,29	231,54	217,13	193,89	201,23	218,85	208,86	199,25	182,55	173,08	170,3	167,80	200,57
2000	169,68	169,06	172,58	190,68	200,39	234,44	250,85	270,86	258,88	259,35	243,04	241,40	221,77
2001	248,41	234,79	226,28	233,38	258,47	279,51	277,25	266,35	235,06	224,59	248,97	254,18	248,94
2003	234,93	244,32	231,42	223,60	219,17	202,77	217,03	214,98	197,41	184,95	191,43	203,00	213,75
2004	201,85	210,27	233,54	246,80	236,76	236,50	260,47	260,52	233,71	247,03	248,43	247,15	238,59
2005	256,4	266,6	265,2	259,1	258,9	278,6	324,3	326,4	323,4	311,8	288,2	330,0	290,7
Kč/t ¹	5 924	6 138	5 990	6 036	6 165	6 878	8 124	7 859	7 729	7 707	7 155	8 065	6 963
2006	377,8	440,5	450,9	471,1	481,0	461,4	²						447,1
Kč/t	8 966	10 482	10 747	10 955	10 649	10 355							10 359

Pramen: F.O.Licht, č. 20.

¹Přepočet nevyjadřuje skutečnou cenu, za kterou se obchoduje. ²Ceny bílého cukru od července 2006 nejsou k dispozici.

Cukr surový, průměrné měsíční ceny v USC/lb (ISA)

Rok/m	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Prům.
2001	10,32	9,87	9,27	8,69	9,56	9,04	8,79	8,11	7,64	6,79	7,69	7,83	8,64
2002	7,78	6,52	6,70	6,89	6,08	5,75	6,39	6,29	6,96	7,51	7,83	7,95	6,89
2003	8,19	9,01	8,23	7,75	7,17	6,42	6,86	6,86	5,98	5,96	6,08	6,28	7,07
2004	5,81	5,84	6,46	6,56	6,33	6,90	7,93	7,60	7,26	8,47	8,15	8,13	7,12
2005	8,70	9,12	8,91	8,59	8,60	9,05	9,64	9,93	10,31	11,12	11,38	13,34	9,89
2006	15,75	17,95	17,16	17,61	16,90	15,40	16,03	13,60	12,12	11,60	11,76	11,57	14,79
2007	10,99	10,58	10,46	9,75	9,41	9,29	10,13	9,85	9,74	10,00	10,10	10,56	10,07
2008	11,94	13,49	13,26										12,90

Pramen: F.O.Licht, č. 11

r. 2008. 1 libra (lb) = 0,453 kg. USC = americký cent.

PĚSTOVÁNÍ ŘEPY V ČR A ŘEPNÁ KAMPAŇ V ROCE 2007/2008

Pěstování cukrové řepy v roce 2008

V roce 2008 bylo prodáno v ČR celkem 58 931 VJ osiva cukrové řepy na produkci kvótového cukru, kvasného surového lihu a průmyslového cukru. Převážná část osiva byla ošetřena přípravkem Gaucho (53 272 VJ). Zbytek osiva byl mořen carbofuranem, nebo přípravky Force Magma či Cruiser. Ve srovnání s rokem 2007 bylo prodáno v roce 2008 o 6 130 VJ osiva cukrové řepy méně.

Cukrová řepa se začala sít kolem 25. března, do 10. dubna byla oseta přibližně polovina ploch. V druhé polovině dubna zpomalily výsev časté srážky, které ovšem příznivě ovlivnily vzcházivost řepy. Vyšší srážky byly zaznamenány ve stanicích Doksany (68 mm) a Praha Ruzyně (56 mm). Vzcházivost byla velmi dobrá. V rajonu cukrovarů TTD Dobruška je počet jedinců odhadován na 85 000 až 100 000. V třetí dekádě května probíhala ochrana proti plevelům.

Pěstování cukrové řepy za účelem zpracování na kvasný surový lih a průmyslový cukr

S cílem alespoň částečně zachovat pěstitelské plochy cukrové řepy a částečného využití již vybudovaných zpracovatelských kapacit po krácení kvót, je nezbytná podpora pro nepotravinářské využití cukrové řepy. Podle nařízení ES č. 1782/2003 – čl. 88 může pěstitel v EU získat podporu pro pěstování energetických plodin na orné půdě (tzv. uhlíkový kredit) ve výši maximálně 45 EUR/ha. Nařízení vlády z 20.4.2007 umožňuje výplatu této podpory i pěstitelům v ČR. Dotace, která je plně hrazena z fondů EU, má přispět ke zvýšení objemu biomasy využívané k výrobě energie. Tato dotace je určena i pěstitelům cukrové řepy, pokud je tato určena jako energetická plodina.

Vývoj sklizňových ploch a produkce cukrové řepy³

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006 ¹	2007 ¹
Sklizňová plocha v tis. ha	79,2	57,9	60,3	78,9	76,9	74,0	69,0	63,2	55,8	44,1
Meziroční index	0,83	0,73	1,04	1,26	0,99	0,96	0,93	0,92	0,88	0,81
Sklizňová plocha pro ostatní využití v ha⁴									3 646	9 889
Sklizňová plocha celkem²									59,5	54,0
Produkce v tis. t	3 958	2 725	2 890	3 900	4 030	3 401	3 488	3 431	2 993	2 415
Meziroční index	1,02	0,69	1,06	1,35	1,03	0,85	1,03	0,98	0,87	0,81
Výnos v t/ha	44,88	46,94	47,44	49,80	50,50	45,96	50,57	54,31	53,64	54,71
Meziroční index	1,13	1,05	1,01	1,05	1,01	0,91	1,10	1,07	0,99	1,02

Pramen: MZe, ČMCS.

¹Sklizňové plochy pouze pro výrobu cukru. ²Celková plocha včetně ostatního využití. ³Sklizňové plochy ČSÚ monitoruje podle jiné metodiky než MZe, a proto jsou rozdílné hodnoty produkce i výnosů. Produkce je uváděna pouze pro výrobu cukru. ⁴Kromě kvasného lihu se vyrábí i tzv. průmyslový cukr.

Přehled odrůd cukrové řepy v roce 2007

I nadále pokračuje trend zvyšování ploch osetých odrůdami odolnými k rizománii (v tomto roce kolem 80 %). Nově se již objevují i plochy s odrůdami tolerantními k hádátce řepnému a rhizoctonii (asi 2 % ploch). V současné době je ve Státní odrůdové knize zapsáno celkem 81 odrůd cukrové řepy. Podle výsledků prodeje osiva v ČR je patrné, že pro setí cukrové řepy je využíváno cca 35 odrůd, nicméně pouze 20 odrůd tvoří rozhodující podíl 90 % z celkového trhu osiv. V roce 2007 bylo prodáno nejvíce osiva odrůd Antilla, Caruso a Polaris.

ÚKZÚZ na základě dosažených výsledků rozhodl o registraci sedmi nových odrůd cukrové řepy v roce 2007. Tři z těchto odrůd jsou tolerantní k rizománii (odrůdy Esperanza, Festina a Lucata) a čtyři odrůdy jsou charakterizovány kombinovanou tolerancí proti cercosporióze, rizománii a rhizoctonii

(odrůdy Piranha, Protekla, Kevin a Taifun). Sortiment odrůd cukrové řepy zapsaných do Státní odrůdové knihy tak byl v letošním roce rozšířen o další odrůdy, u nichž byl alespoň v jednom systému pěstování index nad 100. Všechny odrůdy mají toleranci k chorobě rizománii.

Relativní výsledky registračních zkoušek odrůd řepy (2005-06) – bez fungicidního ošetření¹

Odrůda	Tolerance	Výnos kořene	Cukernatost	Výnos PC ²	Výtěžnost	Výnos rafinády	Index
FD CR 02	RICERK	106,1	99,8	106,4	100,3	107,2	103,4
TAIFUN	RICERK	98,1	102,9	101,3	103,2	101,7	101,5
SOLEA	RICERK	103,6	98,5	102,3	98,6	102,5	100,8
KEVIN	RICERK	101,0	98,9	100,4	99,0	100,4	99,8
GAZETA	RICERK	96,4	101,5	97,7	101,4	97,5	99,2
Průměr SSRO³		64,4 t/ha	19,1 %	12,2 t/ha	17,1 %	11,0 t/ha	

Pramen: ÚKZÚZ.

¹ Relativní výsledky jsou srovnáním odrůd zkoušených v letech 2005 – 2006 s průměrem SSRO. ² Výnos polariz. cukru. ³ Soubor srovnávacích registrovaných odrůd (SSRO) – absolutní čísla. RICERK – tolerance k rizománii, cercosporioze a rhizoctonii.

Počet prodávaných VJ* vybraných odrůd cukrové řepy v ČR v letech 2001 – 2007

Název odrůdy	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antilla	-	100	1 267	7 007	8 850	8 259	6 241
Bronkos	48	3 918	5 520	5 432	2 852	1 283	781
Caruso	-	-	-	-	340	3 586	5 555
Compact	-	397	4 088	5 337	4 296	4 118	640
Juvena	-	2 530	4 850	3 823	4 138	3 132	1 202
Merak	-	-	2 003	5 791	7 619	3 643	1 811
Mondial	-	783	1 706	2 031	3 002	2 424	3 419
Polaris	-	661	1 592	950	4 192	6 392	4 477
Skorpion	-	-	1 530	3 552	4 302	3 931	2 974
Valentina	-	-	-	3 239	3 508	4 566	3 418

Pramen: ÚKZÚZ.

* VJ – výsevní jednotka

Vývoj cen u zemědělských výrobců cukrové řepy

Podle nařízení Rady č. 318/2006 se v roce **2006/07** snížila minimální cena cukrové řepy v EU na **32,9 EUR/t** (snížení o 29,6 %). Pěstitelé cukrové řepy v EU jsou od roku 2006/07 finančně kompenzováni v rámci tzv. oddělené platby za cukr, přičemž pěstitelům řepy v ČR byla pro rok 2006 přiznána platba v celkové výši **19,13 mil. EUR** a pro rok 2007 celkem **24,49 mil. EUR**. Pro rok **2007/2008** poklesla stanovená minimální cena cukrové řepy v EU na **29,8 EUR/t**.

Po vstupu ČR do EU se po počáteční rekordní ceně v průměru 1 521 Kč/t každým rokem postupně snižovala průměrná nákupní cena cukrové řepy vesměs především v závislosti na přijatých opatřeních v EU. V roce **2007/2008** poklesla průměrná CZV již na **860 Kč/t**, což představuje dokonce nižší nákupní cenu než byla v letech před vstupem do EU. Roční průměr CZV od počátku vstupu do EU již poklesl o cca 44 %.

Ceny u zemědělských výrobců cukrové řepy (Kč/t)

Rok	leden	září	říjen	listopad	prosinec	průměrná cena*
1999		892	806	751	756	763
2000		1 000	959	961	979	969
2001	1 006	963	961	964	969	963
2002	956	997	987	977	932	969
2003	911	958	964	947	934	949
2004	960	1 440	1 588	1 555	1 429	1 521
2005	1 073	-	1 400	1 428	1 152	1 347
2006	764	-	1 005	1 044	1 081	1 060
2007	-	-	868	852	819	860

Pramen: ČSÚ.

Do roku 2005 jsou za rok počítány vážené průměry.

Průběh cukrovarnické kampaně v ČR v roce 2007/2008

Cukrovarnická kampaň **2007/2008** byla v českých cukrovarech zahájena 17. září. Jako první byla zahájena řepná kampaň v závodě Opava (Moravskoslezské cukrovary). Celkem 5 cukrovarů zahájilo kampaň do konce září, pouze 2 cukrovary zahájily až v prvním týdnu října.

Cukrovarnická kampaň byla ukončena 27. prosince 2007. V roce 2007/08 byla celková sklizňová plocha cukrové řepy **54 026 ha**. Meziročně poklesla sklizňová plocha o 9,2 %. Z této výměry byla využita na výrobu cukru řepa zpracovaná z plochy **44 137 ha** při průměrném **výnosu kořene 54,71 t/ha**. Ostatní plocha byla sklizena za účelem výroby kvasného lihu (9 723 ha) a 166 ha řepy bylo určeno na výrobu průmyslového cukru. Zpracování cukrové řepy k ostatním účelům tak meziročně vzrostlo téměř trojnásobně, v důsledku finanční podpory, kterou EU poskytuje pěstitelům energetických plodin. Z celkové sklizňové plochy cukrové řepy v roce 2007/08 bylo zpracováno na výrobu cukru celkem **2 414 713 t**, tj. meziroční snížení o téměř 20 %. K ostatním účelům bylo zpracováno celkem 556 166 t cukrové řepy, převážně na výrobu kvasného lihu. V roce 2007/08 bude vyrobeno podle odhadu cca 500 tis. hl kvasného lihu. Cukrová řepa měla v roce 2007/08 průměrnou cukernatost **16,47 %**, tedy nižší o 1,94 % než v minulé kampani. Rovněž výnos polarizačního cukru se snížil, a to na průměrnou úroveň 9,27 t/ha.

V řepné kampani roku **2007/2008** bylo v ČR vyrobeno celkem **353 901 t cukru**, což představuje velmi významný pokles produkce. Produkce cukru se meziročně snížila o 116 587 t (snížení o 25 %). **Výtěžek** bílého cukru z řepy v průměru **14,66 %** byl v této kampani vcelku nižší než v předchozích kampaních. Také výnos bílého cukru poklesl, a to na průměrnou hodnotu **8,02 t/ha**. K datu 31. ledna 2008 vzrostl inventurní stav zásob cukru v českých cukrovarech na 316,8 tis. t. Dále se snižuje i produkce **melasy**. Tento trend snižování produkce melasy je patrný i v mnoha dalších evropských zemích. V roce 2007/2008 bylo v ČR vyrobeno pouze **97 780 t** této komodity, která je nejdůležitější surovinou lihovarského průmyslu.

V podzimní kampani 2006/2007 byla poprvé zahájena výroba kvasného surového lihu z cukrové řepy v lihovaru v Dobrušce. Výroba kvasného lihu byla zahájena především v důsledku podpory pro pěstování energetických plodin na orné půdě podle nařízení Rady č. 1782/2006 ve výši maximálně 45 EUR/ha, které umožňuje využít zpracované řepy i k nepotravinářským účelům (palivový líh).

V roce 2008 by měl v pohonných hmotách v ČR již povinně činit podíl lihu a MEŘO 2 %, v roce 2009 by se měl tento podíl u benzínu zvýšit až na 3,5 % a u motorové nafty (MEŘO) dokonce na 4,5 %.

Statistika komodity cukrová řepa – cukr v ČR

	Parametr	m.j.	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ¹
1	Počet pěstitelů		935	901	837	749
2	Průměrná plocha na 1 pěstitele	ha	76	73	67	59
3	Osevní plocha pro výrobu cukru	ha	71 095	65 569	55 801	44 137
4	Počet prodaných výsevních jednotek	ks	86 321	86 174	72 570	53 700
5	Začátek cukrovarnické kampaně		10. 9. 2004	12. 9. 2005	23. 9. 2006	17. 9. 2007
6	Konec cukrovarnické kampaně		18. 1. 2005	29. 1. 2006	20. 12. 2006	27. 12. 2007
7	Počet činných cukrovarů		11	11	10	7
8	Průměrná délka kampaně	dny	94,3	86,8	72,3	83,4
9	Sklizňová plocha pro výrobu cukru	ha	68 970	63 170	55 801	44 137
10	Celkové množství zpracované řepy pro výrobu cukru	t	3 487 773	3 430 635	2 993 344	2 414 713
11	Výnos bulev pro výrobu cukru	t/ha	50,57	54,31	53,64	54,71
12	Cukernatost	%	18,53	18,70	18,41	16,47
13	Výnos polarizačního cukru	t/ha	9,37	10,16	9,87	9,27
14	Celková výroba bílého cukru z řepy	t	558 417	558 879	470 488	353 901
15	Výnos bílého cukru	t/ha	8,10	8,84	8,43	8,02
16	Výtěžek bílého cukru z řepy	%	16,01	16,29	15,72	14,66
17	Výroba melasy 50 P	t	140 208	130 986	110 000	97 780
18	Zásoba cukru v cukrovarech k 31. 1.	1000 t	107,0	232,2	268,4	316,8
19	Sklizňová plocha pro jiné využití ²	ha	0	0	3 646	9 889
20	Množství zprac. řepy pro jiné využití ²	t			206 457	556 166
21	Výnos bulev pro výrobu kvas. lihu a.j.	t/ha			56,63	56,24
22	Sklizňová plocha celkem (cukr a ostatní)	ha			59 477	54 026

Pramen: MZe, SZIF, ČMCS, ČSÚ.

¹Konečné údaje k 1.6.2008. Pozn: Statistika komodity cukrová řepa – cukr vychází z předpisů ES k regulaci trhu a proto je metodicky odlišná od statistiky ČSÚ. ²Přepočteno na 16 % cukernatost. Z toho bylo 166 ha využito pro produkci průmyslového cukru.

Přehled cukrovarů v kampani 2007/2008

Do cukrovarnické kampaně v roce 2007/2008 v ČR vstoupilo již pouze sedm cukrovarů.

Z toho byly 2 cukrovary v Čechách a 5 cukrovarů na Moravě. V tomto roce již nebyla zahájena kampaň ve třech cukrovarech společnosti EASTERN SUGAR ČESKÁ REPUBLIKA, a.s., která se rozhodla ukončit výrobu cukru ve svých podnicích v ČR.

Přehled cukrovarů v cukrovarnické kampani 2007/2008

Název skupiny	Cukrovar	Jmenovitý výkon (t/d ř.)
	Dobrovice	14 000
	České Meziříčí	7 000
Cukrovary a lihovary TTD a.s.		21 000
	Hrušovany	5 000
	Opava	3 500
Moravskoslezské cukrovary, a.s.		8 500
Cukrovar Vrbátky a.s.	Vrbátky	2 000
Litovelská cukrovarna, a.s.	Litovel	2 000
Hanácká potravinářská společnost s.r.o.	Prosenice	2 500
ČR celkový jmenovitý výkon		36 000
ČR jmenovitý výkon/1 závod		5 142
ČR jmenovitý výkon/1 společnost		7 200

Pramen: ČMCS

Vývoj cen průmyslových výrobců a spotřebitelských cen cukru v ČR

Od 1. července 2004 je cena cukru na tuzemském trhu zásadně ovlivněna cenovými předpisy EU. Referenční cena cukru byla v EU stanovena pro bílý cukr na **631,9 EUR/t**. Na rozdíl od minimální ceny cukrové řepy se v EU referenční cena cukru snižuje až od příštího hospodářského roku 2008/2009. Referenční cena bílého cukru se v EU sníží na **541,5 EUR/t**. Snížení ceny cukru by se mělo odrazit i ve snížení průměrné cenové úrovně CPV cukru a spotřebitelských cen v příštím roce. V hospodářském roce 2009/10 se referenční cena cukru dále sníží na hranici 404,4 EUR/t. Stanovení poměrně vysoké a stále úrovně referenčních cen cukru v EU bylo i jednou z hlavních příčin doposud poměrně vyrovnaného cenového vývoje cukru na tuzemském trhu na rozdíl od vývoje CZV cukrové řepy. V každém případě bude mít toto opatření za následek zvýšení konkurence při obchodu s cukrem v rámci EU.

Od května roku 2007 začalo na tuzemském trhu postupné snižování **CPV cukru**. Od tohoto data se cena cukru postupně snížila z hodnoty 19,50 Kč/kg na **16,50 Kč/kg v dubnu 2008**, tedy významné snížení o 3 Kč/kg. V příštím roce by se měla nižší úroveň cen udržet z výše citovaných důvodů. V průběhu prvních čtyřech měsíců roku 2008 poklesl průměr cen CPV na 17,21 Kč/kg.

Spotřebitelské ceny cukru mají již tradičně vyšší setrvačnost než CPV cukru, proto je snížení spotřebitelských cen ve stejném období podstatně nižší. Nicméně při zvyšování CPV cukru se zase naopak spotřebitelské ceny zvyšují ze stejného důvodu mnohem pomaleji. Hlavní příčinou jsou zřejmě vyšší zásoby cukru v obchodních řetězcích. V roce 2008 je zatím průměr spotřebitelských cen krystalového cukru v ČR **21,69 Kč/kg**, poměrně malé snížení oproti průměru 21,90 Kč/kg v roce 2007. Ceny moučkového cukru se na tuzemském trhu pohybují kolem 25 Kč/kg.

Ceny průmyslových výrobců krystalového cukru (Kč/kg)*

Rok	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	Ø roku
1998	12,76	12,90	12,90	13,00	13,51	13,59	14,63	14,72	14,72	14,51	14,48	14,47	13,85
1999	14,48	14,48	14,45	14,45	14,50	14,50	15,07	15,14	15,43	15,48	15,96	16,00	15,00
2000	16,01	16,72	16,67	16,67	16,62	16,64	16,60	17,80	18,20	18,17	18,16	18,14	17,20
2001	18,15	18,18	18,17	18,16	18,16	18,12	18,14	18,16	18,16	18,17	18,03	18,04	18,14
2002	18,03	18,07	17,96	17,92	17,90	17,90	17,30	17,27	17,64	18,01	17,90	14,65	17,55
2003	13,80	17,16	17,32	17,22	17,20	17,86	17,94	17,93	17,97	18,00	18,00	17,99	17,30
2004	17,76	17,74	17,74	17,74	20,08	22,62	22,78	22,36	22,88	22,08	21,64	21,55	20,58
2005	20,42	20,11	20,26	19,78	19,03	18,71	18,20	17,81	17,86	18,59	18,59	18,75	19,01
2006	18,55	18,58	18,59	18,88	18,70	18,85	19,44	19,53	19,68	20,05	20,09	19,98	19,24
2007	19,72	19,70	19,69	19,72	19,50	19,10	19,00	18,74	18,44	18,26	18,12	18,00	19,00
2008	17,47	17,53	17,35	16,50									17,21

Pramen: ČSÚ, * Od ledna 2005 udává ČSÚ měsíční ceny jako vážené průměry.

Spotřebitelské ceny krystalového a moučkového cukru (Kč/kg)

Rok	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	Ø roku
1998	16,63	16,72	16,66	16,66	17,35	18,11	18,59	19,43	19,57	19,65	19,42	19,21	18,18
1999	19,14	19,09	18,97	18,97	18,89	18,81	19,33	19,67	19,66	19,72	20,17	20,38	19,43
2000	20,40	20,45	20,54	20,57	20,56	20,60	20,63	21,00	21,64	22,20	22,29	22,21	21,09
2001	22,02	21,80	21,76	21,65	21,77	21,66	21,62	21,59	21,64	21,61	21,47	21,16	21,65
2002	21,33	21,14	20,64	20,76	20,66	20,25	20,08	20,00	20,01	19,97	19,93	18,95	20,31
2003	18,85	17,90	17,71	17,34	17,12	16,98	16,89	16,79	17,09	17,91	18,61	19,03	17,63
2004	19,32	19,23	19,20	19,12	19,37	19,73	21,37	25,82	26,10	25,78	25,69	25,40	22,18
2005	24,93	24,71	24,48	24,42	24,36	23,40	22,78	22,43	21,86	21,79	21,24	21,26	23,39
2006	21,23	21,19	21,15	21,26	21,21	21,23	21,75	22,30	22,48	22,44	22,28	22,07	21,71
2007	22,15	22,33	22,35	22,25	21,78	21,78	22,06	21,90	21,48	21,50	21,58	21,59	21,90
2008	22,21	21,83	21,06	21,68									21,69
2006*	25,35	25,37	25,46	25,04	25,23	25,02	25,07	25,12	24,76	24,82	23,98	24,67	25,00
2007	25,69	25,54	24,82	24,82	25,17	24,69	25,54	25,61	24,16	25,70	23,82	23,79	25,17
2008	25,20	25,48	23,78	25,72									25,04

Pramen: ČSÚ, * Moučkový cukr.

Prodej cukru z cukrovarů v ČR v letech 2006/07 až 2007/08 a bilance cukru

Do roku 1999/2000 bylo sledování prodeje cukru z tuzemských cukrovarů v kompetenci ČMCS. Od roku 2000 tyto údaje monitoruje v ČR stát (rok 2000 MZe, od roku 2001 SZIF).

Od roku 2006/07 došlo v důsledku přijetí cukerní reformy EU k další změně systému monitorování pohybu cukru. I nadále je sledován prodej cukru na tuzemském trhu a celkový prodej z ČR na trh EU. Vzhledem k tomu, že z reformy vyplývá m.j. zrušení cukru „C“, je pohyb u ostatního cukru monitorován odlišně. Cukr, který je určen k prodeji do třetích zemí je sledován jako cukr vyrobený v kvótě do třetích zemí. Navíc se sleduje prodej průmyslového a přebytkového cukru. Prodej cukru do třetích zemí z cukru vyrobeného mimo kvótu je sledován jako přebytkový cukr. Namísto zásob na konci měsíce se nově používá termín sklad celkem.

Pohyb cukru a zásob u držitelů kvót v ČR v roce 2006/2007 (v t bílého cukru)

2006/2007	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I (2007)	II
Nákup	6 906	17 695	8 445	2 729	199	1 266	2 194	3 565
Výroba cukru z řepy	0	0	17 018	184 482	195 328	70 599	0	0
Prodej na trhu ČR	22 470	23 577	22 817	31 929	29 625	21 837	19 888	17 950
Prodej do EU celkem	11 339	14 709	9 984	11 416	8 899	5 343	3 922	4 010
Cukr vyrobený v kvótě do třetích zemí	0	0	0	0	0	0	0	0
Sklad celkem	76 492	51 709	43 066	185 064	338 809	380 362	355 745	332 879
Prodej průmysl. cukru	568	3 537	1 165	1 841	3 257	3 155	4 126	5 571
Prodej přebytk. cukru	1 109	658	0	0	0	0	0	0

2006/2007	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	Celkem
Nákup	1 383	1 753	65	69	68	4 063	552	50 950
Výroba cukru z řepy	3 061	0	0	0	0	0	25 919 ¹	470 488 ²
Prodej na trhu ČR	28 660	21 172	21 038	26 703	28 045	30 131	24 644	370 488
Prodej do EU celkem	5 757	2 855	3 222	5 786	4 511	7 542	8 767	108 062
Cukr vyrobený v kvótě do třetích zemí	0	0	0	0	0	0	0	0
Sklad celkem	295 244	268 351	238 596	201 352	165 573	128 970	119 789	
Prodej průmysl. cukru	5 340	4 615	5 524	4 840	3 257	3 002	1 815	51 613
Prodej přebytk. cukru	1 109	658	0	0	0	0	0	1 767

Pramen: SZIF.

¹ tato výroba se započítává pro hospodářský rok 2007/2008.

² celková výroba za hospodářský rok 2006/2007 (bez výroby za září 2007).

Pohyb cukru a zásob u držitelů kvót v ČR v roce 2007/2008 (v t bílého cukru)

2007/2008	X	XI	XII	I (2008)	II	III	Celkem
Nákup	3 096	2 474	5 533	646	499	563	12 811
Výroba cukru z řepy	151 084*	131 093	71 725	0	0	0	353 901*
Prodej na trhu ČR	31 260	29 768	21 431	19 384	22 017	20 510	144 281
Prodej do EU celkem	6 434	9 120	8 403	6 305	5 872	5 404	41 538
Cukr vyrobený v kvótě do třetích zemí	0	1 946	1 820	2 704	0	0	6 469
Sklad celkem	208 138	300 034	344 957	316 758	288 511	261 059	
Prodej průmysl. cukru	2 604	830	658	448	854	2 100	7 494
Prodej přebytk. cukru	0	0	0	0	0	0	0

Pramen: SZIF.

*Výroba v září 2007 – 25 519 t, za říjen 125 565 t.

Monitorování vývozu cukru je prováděno podle jiné metodiky než u ČSÚ. Proto jsou zjištěná data odlišná.

Vývoz cukru v roce **2006/2007** velmi výrazně v meziročním srovnání poklesl, podle údajů SZIF na hodnotu 108 062 t (meziroční pokles o 227 704 t). Cukr vyrobený v rámci kvóty byl v tomto hospodářském roce podle metodiky EU prodáván výhradně v rámci komunitárního obchodu (prodej 108 062 t), tedy v rámci trhu zemí EU. Přitom v roce 2005/2006 bylo do třetích zemí prodáno celkem 177 478 t (z toho 163 137 t jako cukr „C“). Cukr vyrobený v kvótě nebyl v tomto roce do třetích zemí vyvážen vůbec. Poprvé byl v roce 2006/2007 monitorován **prodej průmyslového cukru**, kterého bylo prodáno celkem **51 613 t** a prodej přebytkového cukru v množství 1 767 t. Celkem bylo v roce 2006/2007 prodáno z českých cukrovarů **531 930 t cukru**. Oproti 718 688 t prodaných v roce 2005/2006 je to tedy výrazný pokles.

V roce 2006/2007 bylo vyrobeno v českých cukrovarech celkem **470 488 t cukru**, což představuje výrazný pokles oproti předchozímu roku, celkem o 88,4 tis. t. Hlavní příčinou tohoto poklesu je snížení národní kvóty cukru ČR.

V roce **2007/2008** bylo za polovinu hospodářského roku (do 31. března 2008) prodáno z českých cukrovarů celkem **199 602 t** cukru, což je v průměru 33 267 t na 1 měsíc. Nejvíce cukru bylo prodáno v prvních dvou měsících hospodářského roku. Z tohoto množství připadá největší podíl na prodej na tuzemském trhu (celkem **144 281 t**). Na trh ostatních zemí EU bylo prozatím prodáno celkem **41 538 t**. Oproti minulému období bylo prodáno i **6 469 t** cukru vyrobeného v kvótě do třetích zemí. Prodej průmyslového cukru dosáhl zatím celkové výše 7 494 t. K datu 31. března 2008 je na skladu cukrovarů celkem 261 059 t cukru. Vzhledem k tomu, že je období roku 2007/2008 o 3 měsíce kratší než byl předchozí hospodářský rok, dá se očekávat, že celkový prodej cukru nebude výrazněji nižší než v minulém roce. V roce 2007/2008 bylo do 31. března 2008 vyrobeno celkem **353 901 t** cukru, tj. meziroční snížení o 116 587 t. Toto výrazné snížení produkce zhruba odpovídá i snížení kvóty ČR v roce 2007/08.

Bilance cukru v ČR

V roce **2006/2007** byl mimořádně hospodářský rok delší o 3 měsíce, tedy od 1. července 2006 do 30. září 2007. To se pochopitelně odrazilo i v bilanci cukru a výrobků s obsahem cukru v tomto roce. Přijatá opatření na trhu cukru v posledních dvou letech v EU se navíc negativně odrazila i do bilance cukru ČR. V ČR bylo vyrobeno v roce 2006/2007 celkem **470 488 t cukru**. Meziročně významně vzrostl především **dovoz** cukru (více než dvojnásobně), na hodnotu **91,6 tis. t**. Dovoz cukru ve výrobcích přibližně odpovídá delšímu časovému období monitoringu. Cukr se v důsledku vysoké celní ochrany EU dováží téměř výhradně ze členských zemí EU. Spotřeba cukru se za 15 měsíců meziročně zvýšila o 95,7 tis. t a činila 570,2 tis. t. Vývoz cukru v důsledku realizace některých reformních opatření v rámci SOTC meziročně rapidně poklesl o 226 tis. t a dosáhl pouze hodnoty **109,8 tis. t**. Na skladech cukrovarů bylo k 30.9.2007 celkem **119,8 tis. t** cukru.

V roce **2007/2008** bylo k 31. březnu 2008 vyrobeno celkem **353 901 t** cukru. Tato nízká produkce nedosahuje ani výše národní cukerní kvóty ČR, která činí 372 459 t cukru. Tento pokles je způsoben hlavně výrazným snížením národní kvóty cukru. Podle odhadu bude mít dovoz cukru a výrobků s cukrem podobnou dynamiku jako v minulém roce (za kratší období 12 měsíců). Prognóza je u dovozu celkem 285 tis. t v hodnotě cukru. Vývoz cukru celkem se odhaduje na 235 tis. t cukru. Dovoz cukru celkem v posledních dvou hospodářských letech převažuje nad vývozem. Přitom v předchozích obdobích to bylo naopak. Spotřeba cukru zřejmě v ČR poklesne na úroveň nad 400 tis. t cukru. Konečná zásoba cukru v cukrovarech by měla být na podobné výši jako v předchozím roce (110 tis. t).

Bilance cukru včetně cukru ve výrobcích a substituentů¹⁾ (tis. t, v hodnotě bílého cukru)

Ukazatel	2002/03	2003/04	2004/05*	2005/06*	2006/07**	2007/08 ⁴
Počáteční zásoba	96,6	12,8	103,1 ²		105,0	119,8
Výroba cukru z řepy	557,6	515,4	558,4	558,9	470,5	353,9
Dovoz celkem	130,7	160,7	239,8	256,7	364,0	285,0
- dovoz cukru	24,0	32,9	47,8	44,1	91,6	88,0
- cukr ve výrobcích	106,7	127,8	192,0	212,6	272,4	197,0
Celková nabídka	784,9	688,9	901,3	1 047,8	939,5	758,7
Domácí spotřeba	642,7	401,5	397,1	474,5	570,2	413,7
Vývoz celkem	129,4	244,9	272,0	468,3	249,5	235,0
- vývoz cukru	57,5	154,1	164,0 ³	335,8	109,8	130,0
- cukr ve výrobcích	71,9	90,8	108,0	132,5	139,7	105,0
Celková poptávka	772,1	646,4	669,1	942,8	819,7	648,7
Konečná zásoba	12,8	42,5	232,2	105,0	119,8	110,0

Pramen: MZe, ČSÚ a SZIF.

¹⁾Všechny údaje až do roku 2003/04 jsou uvedeny za období od 1. 9. do 31. 8. následujícího roku.

²⁾k 30. 6. 2004.

³⁾od roku 2004/05 vývoz cukru podle údajů SZIF.

⁴⁾od 1. 10. do 30. 9. r. 2008(odhad).

* od 1. 7. do 30. 6. následujícího roku.

** od 1. 7. do 30. 9. následujícího roku (15 měsíců).

ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Statistika zahraničního obchodu mezi jednotlivými zeměmi EU (tedy i ČR) je vykazována v systému INTRASTAT a dodávky zboží se nazývají tzv. intrakomunitární obchod. Obchod zemí EU se třetími zeměmi je vykazován v rámci programu EXTRASTAT. Celková data o dovozu a vývozu ČR jsou v této kapitole včetně intrakomunitárního obchodu ČR a EU.

Hospodářský rok 2006/2007 byl v EU výjimečně stanoven v důsledku přechodného období od 1.7.2006 do 30.9.2007, tedy na období 15 měsíců. Pro lepší srovnání uvádíme v tabulce i období 12 měsíců (od 1.7.2006 do 30.6.2007). V dalším hospodářském roce 2007/2008 již bude tak jako v dalších letech opět období 12 měsíců, tedy od 1.10.2007 do 30.9.2008.

V roce **2006/2007** bylo za období 15 měsíců do ČR dovezeno celkem **91 575 t** cukru v celkové finanční hodnotě **1 625,9 mil. Kč**. Z tohoto množství bylo dovezeno celkem **79 930 t** cukru ze zemí EU. Nejvíce cukru v celkovém množství **53 090 t** bylo dovezeno ze Slovenska. Z třetích zemí bylo dovezeno pouze **2 887 t cukru**, ale u **8 758 t** cukru nebyla určena země původu, takže podíl dovezeného cukru ze třetích zemí je pravděpodobně podstatně vyšší. Průměrná dovozní cena cukru ze zemí EU byla v tomto hospodářském roce **18,99 Kč/kg**. Dovoz cukru se meziročně zřejmě v důsledku odevzdané kvóty cukru významně zvýšil o **47 443 t**, i když za delší období 15 měsíců. Výrobků s obsahem cukru bylo do ČR dovezeno celkem **272 478 t** v hodnotě cukru. Celkem bylo do ČR v tomto hospodářském roce dovezeno ve výrobcích i čistého cukru **364 053 t** v hodnotě cukru. Tento rekordně vysoký dovoz velmi negativně ovlivnil cukerní bilanci ČR v tomto roce.

V roce **2006/2007** bylo z ČR vyvezeno celkem **166 034 t cukru** v celkové finanční hodnotě **2 736,2 mil. Kč**. Vývoz cukru meziročně poklesl o **192 417 t** (o **53,7 %**). Z tohoto množství bylo do zemí EU vyvezeno celkem **161 226 t** cukru v průměrné ceně **16,34 Kč/kg**. Směnná relace byla tedy v tomto hospodářském roce **0,86**. Do třetích zemí bylo vyvezeno celkem **4 808 t** cukru, což činí pouze **2,9 %** z celkového vývozu. Na rozdíl od dovozu cukru nebyl v tomto roce vyvážen cukr bez země původu. Ještě stále je sice zachováno vysoké aktivní saldo obchodní bilance v obchodu s cukrem v celkové výši **1 110,3 mil. Kč**, ale v předchozím období dosáhlo saldo rekordní hodnoty **4 201,1 mil. Kč**.

V roce **2007/2008** bylo za období 6 měsíců do ČR dovezeno celkem **41 160 t** cukru v celkové finanční hodnotě **573 mil. Kč**. Dynamika dovozu má prozatím podobné tempo jako v předchozím roce. Z tohoto množství bylo dovezeno **31 472 t ze zemí EU**. Ze třetích zemí bylo dovezeno pouze **560 t** cukru a **9 128 t** cukru nemá určenou zemi původu. V tomto období bylo prozatím dovezeno celkem **74 726 t cukru ve výrobcích**. Za 6 měsíců tohoto hospodářského roku bylo z ČR vyvezeno celkem **63 228 t** cukru v celkové finanční hodnotě **978,4 mil. Kč**. Z dlouhodobého pohledu má ČR výrazně aktivní saldo obchodní bilance s cukrem, za období šesti let celkem **10 169,1 mil. Kč**. Podle prognózy se však bude v příštích obdobích toto zahraniční obchodní saldo vyrovnávat. Vývoz výrobků s obsahem cukru dosáhl prozatím hodnoty **43 289 t cukru**. Celkové saldo obchodní bilance je v tomto roce oproti předchozím létům poměrně vyrovnané (**-9 369 t**). Vývozní cena cukru do zemí EU dosáhla v roce 2007/2008 průměru **15,40 Kč/kg**.

Dovoz a vývoz cukru (I701) a cukru ve výrobcích (v t, hodnota bílého cukru)

	2002/03 ⁴	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 ¹	2006/07 ²	2007/08 ³	Celkem
Dovoz I701	28 340	33 347	47 564	44 132	67 349	91 575	41 160	286 120
Dovoz bez I701	108 360	120 567	184 015	212 573	222 981	272 478	74 726	972 717
Dovoz celkem	136 700	153 914	231 579	256 705	290 330	364 053	115 886	1 258 837
Vývoz I701	68 186	113 437	216 580	358 451	134 779	166 034	63 228	985 917
Vývoz bez I701	70 844	87 079	108 038	132 501	116 949	139 704	43 289	581 452
Vývoz celkem	139 030	200 516	324 618	490 952	251 728	305 738	106 517	1 567 369
Saldo cukr	+ 39 846	+ 80 090	+ 169 016	+ 314 319	+ 67 430	+ 74 459	+ 22 068	+ 699 797
Saldo výrobků	- 37 516	- 33 488	- 75 977	- 80 072	- 106 032	- 132 774	- 31 437	- 391 265
Saldo celkem	+ 1 970	+ 46 602	+ 93 039	+ 234 247	- 38 602	- 58 315	- 9 369	+ 308 532

Saldo dovozu a vývozu cukru v mil. Kč

	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 ¹	2006/07 ²	2007/08 ³	Celkem
Dovoz	254,2	277,4	882,5	788,3	1 195,2	1 625,9	573,0	4 401,4
Vývoz	536,3	1 651,7	3 678,6	4 989,4	2 190,6	2 736,2	978,4	14 570,5
Saldo cukr	+ 282,1	+ 1 374,3	+ 2 796,1	+ 4 201,1	+ 995,4	+ 1 110,3	+ 405,4	+ 10 169,1

Pramen: ČSÚ. 1701 – skupina cukr,

¹ od 1. 7. 2006 do 30. 6. 20² od 1. 7. 2006 do 30. 9. 2007 (celkem 15 měsíců). ³ do 31. 3. 2008 (6 měsíců). ⁴ až do roku 2005/06 od 1. 7. do 30. 6. příštího roku.

Teritoriální rozdělení zahraničního obchodu s cukrem v ČR**Teritoriální rozdělení obchodu s cukrem po vstupu ČR do EU**

Komunitární obchod s cukrem (v rámci zemí EU) probíhá jako bezcelní obchod a jediným limitujícím faktorem jsou stanovené národní kvóty cukru pro danou zemi. Takto změněné podmínky se zcela zásadně promítly i do změn v charakteru českého zahraničního obchodu s cukrem, kterému se otevřely nové možnosti především v rámci obchodu se zeměmi EU.

Bezcelní obchod ČR v rámci EU se promítl jednak do významného zvýšení průměrných cen cukru v rámci obchodu se členskými zeměmi, ale i do výrazně zvýšeného obchodního obrátu při obchodu s cukrem. I když se po vstupu do EU liberalizace obchodu s cukrem v ČR odrazila ve zvýšeném dovozu i vývozu cukru, tak vývoz cukru měl prozatím mnohem vyšší dynamiku. Jasným důkazem této skutečnosti je, že od roku 2005 do 31.3.2008 má ČR aktivní saldo komunitárního obchodu s cukrem v ČR **336 490 t**. Do členských států EU bylo v tomto období dodáno z ČR celkem 514 422 t cukru a naopak dovezeno bylo do ČR ve stejném období celkem 177 923 t. Vývoz cukru v tomto období byl tedy téměř trojnásobně vyšší než jeho dovoz. Dovoz cukru ze zemí EU měl 86% podíl na celkovém dovozu a vývoz cukru měl ve stejném období podíl 72,3 % na celkovém vývozu. Průměrná dovozní cena cukru v rámci komunitárního obchodu byla v tomto období na úrovni **18,21 Kč/kg** a vývozní cena cukru z ČR do zemí EU byla o něco nižší, na průměrné úrovni **17,66 Kč/kg**. Dovoz i vývoz cukru neměl po vstupu do EU v jednotlivých letech stejný průběh. Zatímco dovoz cukru se po vstupu do EU v jednotlivých letech postupně zvyšuje a v roce 2007 již dosáhl 71 982 t, tak u vývozu cukru je trend zcela opačný. V prvním roce po vstupu do EU byl jednoznačně nejvyšší vývoz cukru, a to jak do zemí EU (202 090 t), tak i do třetích zemí (102 750 t). Celkem bylo v tomto roce **vyvezeno** rekordní množství **308 864 t cukru**. V roce **2007** bylo z ČR vyvezeno pouze **125 939 t** cukru, téměř výhradně do členských států EU. Tento trend je nejvyšší měrou ovlivněn přijetím některých opatření v rámci reformy SOTC v EU a především odevzdáním části kvóty cukru ČR v roce 2007/08. Je velmi pravděpodobné, že v příštích obdobích se bude dovoz a vývoz cukru v důsledku přijaté reformy EU v ČR stále více vyrovnávat.

Pokud se týká teritoriální struktury obchodu s cukrem ČR po vstupu do EU, tak struktura vývozu cukru je mnohem pestřejší než dovoz. Zatímco v dovozu cukru naprosto jasně převažuje dovoz ze **Slovenska**, tak u vývozu cukru je podstatně více zemí s významným množstvím vyvezeného cukru. Ze Slovenska bylo od roku 2005 dovezeno celkem **110 153 t** (tj. 62 % z celkového dovozu). Z dalších zemí byly významnější dovozy, i když v podstatně menším množství, realizovány z Rakouska, Německa, Polska a Maďarska. Ostatní země mají v dovozu spíše marginální význam. Od roku 2005 bylo dále dovezeno **8 718 t** cukru z **třetích zemí** a u 20 106 t cukru nebyla doposud určena země původu. Dovoz cukru z třetích zemí je v důsledku vysoké celní ochrany velmi nízký.

Od roku 2005 bylo z ČR vyvezeno již celkem **711 217 t cukru**, převážně do zemí EU. Nicméně i vývoz cukru do třetích zemí je velmi významný. Nejvýznamnějším odběratelem cukru z českých cukrovarů se po vstupu do EU stalo **Německo**, bylo vyvezeno od roku 2005 celkem **153 306 t**. Přitom před vstupem do EU bylo Německo naopak nejvýznamnějším dodavatelem cukru do ČR. Dalšími velmi významnými zeměmi, kam se vyvážel cukr z ČR, jsou **Rakousko** s celkovým množstvím **126 241 t** vyvezeného cukru a **Slovensko** s celkovým množstvím **121 284 t**. Ze zemí EU byly ještě významné vývozy realizovány do **Polska** (55 746 t) a částečně i do Maďarska (13 358 t). Významnými

vývozními teritorii pro ČR zůstaly i nadále některé třetí země, především ze zemí bývalé Jugoslávie. Nejvýznamnější z nich je **Chorvatsko** s celkovým vývozem **85 939 t**, do Bosny bylo vyvezeno celkem **37 403 t** cukru a do Makedonie **19 221 t**. Do třetích zemí bylo celkem za sledované období vyvezeno **187 760 t** cukru (26,4 % z celkového vývozu). Z toho je patrné, že vývoz cukru do třetích zemí si i v tomto období udržel svůj význam. Země původu nebyla doposud zjištěna u **9 035 t** vyvezeného cukru. Trend snižování vývozu cukru patrný v posledních dvou letech bude zřejmě pokračovat i v příštím období.

Pohyby cukru mezi zeměmi EU 25 a ČR a bilance obchodu ČR se třetími zeměmi

	Dovoz				Vývoz				Saldo celkem
	2005	2006	2007	2008 ¹	2005	2006	2007	2008 ¹	
Rakousko	4 573	8 915	4 765	1 433	41 593	29 838	42 181	12 629	106 554
Německo	2 780	1 631	6 202	1 281	79 021	48 190	20 770	5 325	141 411
Belgie	58	49	116	63	5 373	93	71	19	5 275
Itálie	10	591	28	5	0	112	179	0	- 341
Polsko	735	1 005	16 767	1 933	10 708	36 852	6 509	1 677	35 306
Slovensko	31 163	39 465	36 758	2 767	33 803	38 397	42 031	7 053	11 131
Maďarsko	2 543	789	4 745	3 115	10 459	669	2 121	109	2 166
Řecko	0	0	0	0	1 082	749	0	86	1 918
Ostatní země EU	112	609	2 602	312	20 047	4 620	11 568	482	33 079
EU 25 celkem	41 979	53 054	71 982	10 908	202 090	159 521	125 431	27 380	336 499
Komunit. obchod ²	731,2	963,4	1 360,1	185,1	3 863,2	2 842,2	1 946,5	434,9	5 847,0
Průměr. cena v EU	17,43	18,16	18,90	16,97	19,14	18,00	15,32	15,88	
Průměr 05 – 08				18,21				17,66	
Bez země původu	798	2 798	11 614	4 896	4 024	5 011	0	0	- 11 071
Třetí země	4 143	3 534	824	217	102 750	84 497	508	5	179 042
Třetí země+b.z.p.	4 941	6 332	12 438	5 113	106 774	89 508	508	5	167 971
Podíl z bilance %	10,5	10,7	14,7	31,9	34,6	35,9	0,4	0	33,3
z toho:									
Chorvatsko	-	3 189	-	-	48 734	37 205	-	-	82 750
Bosna	-	-	-	-	23 714	13 689	-	-	37 403
Makedonie	-	-	-	-	9 015	10 206	-	-	19 221
Bilance celkem (t)	46 920	59 386	84 420	16 021	308 864	249 029	125 939	27 385	504 471
Bilance celkem²	815,2	1 071,9	1 390,3	190,6	4 598,3	3 548,2	1 956,9	435,6	7 071,0

Pramen: ČSÚ.

¹Do 31.3.2008. ²mil. Kč.

Zahraniční obchod výrobků s obsahem cukru

Průměrný procentický obsah cukru, který je přidáván do potravinářských výrobků nebo substituentů cukru, vyjadřují v ČR tak jako v celé EU koeficienty Eurostatu. Tyto koeficienty jsou uvedeny v tabulkové příloze této SVZ společně s tabulkami patřící k této subkapitole. V posledních letech se již nesleduje obsah cukru ve vermutech a dezertních vínech a od roku 2006/07 také obsah cukru v rámci skupin položek CN 2202 a 2208. Koeficienty Eurostatu vyjadřují pouze určité stanovené odhady, které se v některých případech nemusí krýt se skutečností.

Salda zahraničního obchodu s výrobky s obsahem cukru v letech 2002/03 až 2007/08 *

		2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ¹	Celkem	% ²
0402	mléko, smetana s cukrem	440	728	103	609	15	-58	1 837	-0,5
0403	mléč. výrobky s cukrem	- 2 752	-3 463	-3 897	-1 559	-40	-38	-11 749	3,1
0404	mléč. výrobky ostat.	44	-222	-17	-20	572	-36	321	-0,1
0811	ovoce a ořechy mražené	-55	-40	-48	-46	-45	-21	-255	-
1702	ost. přírod. cukry a substit.	-27 662	-29 214	-47 206	-44 519	-68 456	-17 272	-234 323	61,5
1704	cukrovinky bez kaka	7 096	9 835	5 162	13 593	11 145	5 124	51 955	-13,6
1806	čokoláda, ost. kakaové výr.	-4 131	-4 524	-8 377	-24 037	-18 561	-2 786	-62 416	16,4
1901	přípr. z mouky, směsi, těsta	-5 692	-6 002	-6 804	-7 606	-10 410	-4 831	-41 345	10,8
1904	výr. z obilnin (pražené, atd)	-479	-428	-266	-920	-295	108	-2 280	0,6
1905	pekařské výrobky, pečivo	-3 508	4 052	-10 499	-8 999	-6 911	-2 997	-36 966	9,7
2006	ovoce, zelen. konzerv. cukr.	- 423	-460	-265	-141	22	-84	-1 351	0,3
2007	džemy, protlaky s cukrem	-888	-881	-16	491	-373	107	-1 560	0,4
2008	ovoce, ořechy, jin. uprav.	-1 940	-2 013	-10 685	-1 851	-2 127	-1 154	-19 770	5,3
2009	ovoc. šťávy (i vinné mošty)	-530	-3 090	-2 006	-3 821	-3 025	-1 952	-14 424	3,8
2101	esence, výtažky z kávy, čaje	132	170	372	513	-1 243	-2 873	-2 929	0,8
2103	omáčky, přípr., kořen. směs	699	641	900	477	449	176	3 342	-0,9
2105	zmrzlina, eskymo apod.	-1 205	-1 014	-1 840	-2 718	-2 752	-667	-10 196	2,7
2106	sirupy a potravin. přípr. ost.	-3 685	3 790	-5 581	-9 911	-6 149	-2 183	-23 719	6,2
2202	miner. vody a sod. s cukr. ³	10 005	3 434	8 420	2 249			24 108	-6,3
2205	vermut a desertní vína								
2208	alkoh., destil. (pod 80% líh)	-155	-19	56	760			643	-0,2
	Celkem	-34 692	-36 819	-82 485	-87 466	-108 185	-31 436	-381 083	100,0

Pramen: Celní statistika ČSÚ.

Poznámka: roky jsou počítány vždy od 1. 10. do 30. 9. příštího roku. ¹ Do 31. 3. 2008. ² Podíl z celkového salda všech výrobků.

³ Není již monitorován obsah cukru u skupin položek 2202, 2205 a 2208.

* – t cukru.

Nejvyšší koeficienty Eurostatu mají komodity v rámci skupiny položek 1702 – substituenty cukru (1,0), dále skupina položek 1704 – cukrovinky bez kaka (0,60), ovoce a zelenina konzervované cukrem skupiny 2006 (0,57) a džemy a protlaky v rámci skupiny 2007.

ČR měla téměř v každém roce na rozdíl od salda obchodu s cukrem pasivní saldo obchodní bilance s výrobky s obsahem cukru. Nicméně pasivní saldo se po vstupu do EU významně prohloubilo a tak negativně ovlivňuje celkovou obchodní bilanci v sektoru cukru. Jednou z hlavních příčin tohoto stavu bylo i nutné zrušení všech přijatých ochranných opatření v ČR ještě před vstupem do EU.

Nejvyšší hodnotu pasivního salda zahraniční obchodní bilance zaznamenáváme každoročně u skupiny položek **1702** – substituenty cukru a ostatní přírodní cukry (např. tekutý cukr). Tato skupina má za minulé šestileté období podíl 61,5 % na celkovém pasivním saldu obchodní bilance výrobků s cukrem. V tomto období bylo v ČR **pasivní saldo 234 323 t** v hodnotě cukru. I když byly vysoké hodnoty pasivního salda bilance i před vstupem ČR do EU, tak po vstupu se ještě dále výrazně prohloubily. Nejvýznamnější dovozní položkou jsou izoglukózy (substituent cukru), především s nižším obsahem cukru (CN 1702 4010). Tuto komoditu ČR nevyrábí. Nicméně poměrně velký podíl na dovozu mají i suroviny nutné pro farmaceutický a chemický průmysl (krystalické glukózy). Přitom jsou v rámci této skupiny i významné vývozní položky (57 286 t za šest let), i když se některé substituenty cukru v ČR nevyrábí. Největší množství cukru bylo z ČR vyvezeno v rámci položky CN 17029099 – tekutý cukr. Druhou nejvýznamnější skupinou položek s pasivním saldem obchodní bilance (16,4 %) je skupina **1806** – čokoláda a ostatní kakaové přípravky. Za šest předchozích let dosáhlo saldo vysoké pasivní hodnoty **62 416 t**. Nejvyšší měrou se na této nepříznivé bilanci podílely nadměrné dovozy kakaového prášku s obsahem nad 80 % sacharózy (CN 1806 1090) v letech 2005 až 2006, kdy bylo dovezeno

celkem 72 898 t této komodity. V tomto případě bylo podezření, že se dovážel téměř čistý cukr. Kakaový prášek se dováží především z Chorvatska. Tato skupina položek je ale pro ČR i velmi významná z hlediska vývozu (118 378 t cukru za šest let). Dalšími velmi významnými skupinami, kde dovoz výrazně převažuje nad vývozem jsou skupiny položek **1901** – přípravky z mouky a těsta a skupina **1905** – pekařské výrobky a pečivo. Velmi vysoké dovozy cukru jsou rovněž realizovány v rámci skupin položek **2106** – sirupy a potravinářské přípravky a konzervovaného ovoce skupiny **2008**. V posledních dvou hospodářských letech se staly určitým problémem v sektoru cukru i nenadále zvýšené dovozy v rámci skupiny položek **2101**. V roce **2006/2007** to byl především dovoz položky **CN 2101 2020** – výtažky a koncentráty čaje, které bylo dovezeno celkem 8 001 t. V roce **2007/2008** se pro změnu náhle zvýšil dovoz položky **CN 2101 2092** – přípravky na základě koncentrátů čaje. Za 6 měsíců již bylo dovezeno celkem 18 839 t této komodity. U dovozu těchto komodit (většinou z Chorvatska) existuje určité podezření, že obsah cukru je mnohem vyšší než byl deklarován.

I přesto, že naprostá většina skupin položek má v ČR pasivní obchodní bilanci, několik skupin vykazuje i aktivní saldo. Každoročně mají výrazně aktivní saldo obchodní bilance komodity v rámci skupiny **1704** – cukrovinky bez kaka. Velmi významnými vývozními komoditami ČR jsou tradičně především cukrovinky želé a některé druhy dropsů. Za šest let vykazuje ČR aktivní saldo obchodní bilance u této skupiny v hodnotě 51 955 t cukru. Velmi významnou vývozní komoditou jsou rovněž minerální vody s obsahem cukru. Tato skupina však již není v rámci skupin s obsahem cukru v posledních letech sledována. Ostatní komodity s aktivní obchodní bilancí jsou již méně významné.